ὁλοτομίας ἐπιστημονικῆς διὰ καταλλήλου διευθύνσεως, ἐφωδιασμένης μὲ χεῖρας καὶ ὄργανα τοιαῦτα, ὥςτε νὰ δόναται νὰ ἐργάζηται ἀποτελεσματικῶς. Πρὸς κάλυψιν δὲ τῶν ἀναγκαίων δαπανῶν προτείνει ὁ ἀρθρογράφος νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν περὶ ὁλοτομίας νόμον τοῦ 1833, καθ' ὃν οἱ μὲν ἰδίᾳ χειρὶ ὁλοτομοῦντες κάτοικοι τῶν χωρίων καὶ οἱ ποιμένες θὰ ὦσιν ἀπηλλαγμένοι τῆς πληρωμῆς παντὸς δικαιώματος, ἀλλὰ νὰ ἐπιβάλληται πληρωμὴ δικαιώματος πρὸς ὁλοτομίαν διὰ πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ ξύλα, ὅσα καθίστανται ἀντικείμενον ἐμπορίου. Ἂν δὲ εἶνε ἀκριβεῖς οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ ἀρθρογράφου, τὸ κράτος θὰ εἰςπράττῃ ἐκ τοῦ δικαιώματος τῆς ὁλοτομίας τῶν καυσοξύλων ἐτησίως πλέον τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν. Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἶνε βεβαίως ἄξιον τῆς μελέτης τῶν πολιτευομένων.

Σφραγίζω τὴν σημερινὴν ἐπιστολὴν, προςθέτων δύο λέξεις περὶ περιέργου ἀρχαιολογικῆς ἀνακαλύψεως γενομένης ταύτας τὰς ἡμέρας ἐνταῦθα. Γινομένης κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβητοῦ σκαφῆς πρὸς ἀνόρυξιν θεμελίων εὑρέθη σαρκοφάγος κεκοσμημένος διὰ τῶν καὶ ἄλλοθεν γνωστῶν συμβολικῶν χριστιανικῶν μονογραμμάτων καὶ φέρων τήνδε τὴν ἐπιγραφήν·

Ο ΕΝ ΟΣΙΟΙϹ ЄΠΙϹΚΟΤΗϹΑϹ ΚΛΗΜΑΤΙΟϹ.

Κατὰ τὸν περὶ τοῦ τάφου τούτου γράψαντα ἀρχιμανδρίτην κ. Πανάρετον Κωνσταντινίδην, ὁ ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφερόμενος ἐπίσκοπος Κλημάτιος, ὧν ὅλως ἄγνωστος μέχρι τοῦδε, ἀρχιεράτευσεν ἢ ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν ἀμέσων διαδόχων Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου (337—361 μ. Χ.) ἢ ὀλίγους ἐνιαυτοὺς πρὸ τῆς δευτέρας τῶν Γότθων εἰςβολῆς εἰς τὰς Ἀθήνας (396). Ἐν τῇ σπάνι τῶν ὑπαρχουσῶν εἰδήσεων περὶ τῶν μεσαιωνικῶν Ἀθηνῶν ἡ εὕρεσις τοῦ τάφου τούτου ἑνὸς τῶν πρώτων ἐπισκόπων τῆς πόλεως εἶνε σπουδαία, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ προώρισται νὰ προκαλέσῃ πάντως μὲν νέας μελέτας, ἴσως δὲ καὶ εὑρήματα νέα.

Καλλίας.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΦΑΛΗΡΟΝ.

(μετ' εἰκόνος, ὅρα σελ. 160.)

Οὐδὲν μαρτυρεῖ προδηλότερον τῆς ἱδρύσεως τοῦ νέου Φαλήρου ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἤρχισαν νὰ ἔχωσι τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς ἀνάγκας μεγάλης πόλεως. Πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν τὸ Φάληρον ἦτο ἐντελῶς ἔρημον. Τὸ θέρος αἱ δυνάμεναι τῶν οἰκογενειῶν ἀπήρχοντο εἰς τὴν Κηφισσίαν, εἰς τὸν Πειραιᾶ ἢ τὰς γείτονας νήσους τοῦ Σαρωνικοῦ. Οἱ λουόμενοι κατήρχοντο ἐν ἁμάξαις εἰς τὰ ἐν Πειραιεῖ λουτρὰ τῆς λεγομένης Μουνυχίας, ἢ ὀρθότερον τῆς ἀρχαίας Ζέας, ἢ εἰς τὸ Φάληρον, τὸ σήμερον λεγόμενον παλαιὸν κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἔκτοτε ἱδρυθέντος νέου. Τὰς δὲ μακρὰς νύκτας τοῦ θέρους διήρχοντο ὡς ἡδύναντο κάλλιον ἢ χεῖρον οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρόνων ἐκείνων, οἵτινες καίπερ μόλις ὀλίγα ἔτη ἀφιστάμενοι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν, φαίνονται ἀνήκοντες εἰς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους. Ἐν λουκούμιον, εἷς καφὲς ἢ ἓν ἁπλοῦν ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος παρὰ τοὺς στόλους τοῦ Ὀλυμπιείου, ἦτο ἡ μόνη διασκέδασις καὶ ἀναψυχή. Ἀλλ' ἐξεπολιτίσθησαν ἔκτοτε αἱ Ἀθῆναι. Καὶ οἱ μὲν ἐγγὺς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς λαχανόκηποι καὶ τὸ περιλάλητον καὶ τοῖς ποιηταῖς προσφιλὲς "Ἄντρον τῶν Νυμφῶν" μετεβλήθησαν κατ' ὀλίγον εἰς θερινὰ θέατρα, ἐν δὲ νέῳ Φαλήρῳ ἐδημιουργήθη νέος ἀνύπαρκτος κόσμος. Ἡ γέννησις αὐτοῦ ὀφείλεται εἰς τὸν σιδηρόδρομον ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ. Τὸ πρῶτον βῆμα ὑπῆρξεν ἡ κατασκευὴ βραχυτάτης διακλαδώσεως χάριν τῶν λουτρῶν. Τὸ μικρὸν κατάστημα τοῦ σταθμοῦ περιέλαβε ξενῶνα καὶ ἑστιατόριον· μετ' ὀλίγον ἱδρύθη ξυλόπηκτον ὑπαίθριον θέατρον. Τὰ τέως ἀκατοίκητα, ἀφύτευτα, ἐλιώδη παράλια ἤρχισαν ν' ἀγοράζωνται τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς κατὰ στρέμμα, ἔπειτα δὲ κατὰ πῆχυν, τότε μὲν χαλκοῦν, σήμερον δὲ, ἂν μὴ χρυσοῦν, ἀλλὰ πάντως ἀργυροῦν. Μία μετὰ τὴν ἄλλην ἤρχισαν ν' ἀνεγείρωνται αἱ ἀγροτικαὶ ἐπαύλεις, τινὲς μετὰ κήπων ἀξιολόγων. Οἱ λόφοι οἱ πρὸς τὴν παλαιὰν Μουνυχίαν ἐστολίσθησαν διὰ στεφάνου ὡραίων οἰκίσκων, ἐξ ὧν ἄγουσι διὰ τῶν βράχων στενωποὶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν καὶ τοὺς ἰδιωτικοὺς λουτρῶνας. Ἡ δὲ κατασκευὴ ὡραίας ἁμαξηλάτου ὁδοῦ ἑνούσης τὸ Φάληρον μετὰ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν βράχων παρέχει εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν λόφων ἐκείνων περιπατοῦντας ὡραιότατον θέαμα ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὰς γείτονας νήσους καὶ τὸν ἀπέναντι Ὑμηττόν. Ὑπερβολικὴ φαίνεται ἡ ἐκφερομένη ἐνίοτε παραβολὴ τῆς ἁμαξητοῦ ἐκείνης πρὸς τὴν εἰς τὸ Παυσίλυπον ἄγουσαν ἐν Νεαπόλει. Ἀλλ' ἡ ἀκριβεστέρα ἐξέτασις πείθει ὅτι ἡ κυριωτάτη διαφορὰ ἔγκειται μόνον ἐν τῇ ἀνυδρίᾳ καὶ τῇ ἐλλείψει φυτείας. Γνωστὸν ὅμως εἶνε ὁποίαν καλλονὴν καὶ χάριν ἔχουσι τὰ ἑλληνικὰ ὄρη ἕνεκα τῆς διαυγείας τοῦ ὁρίζοντος καὶ τῆς χαρακτηριστικῆς ὀξύτητος τῶν γραμμῶν. Ἐν Ἑλλάδι ἔχουσι χρῶμα καὶ αὐταὶ αἱ σκιαί. Ἐντεῦθεν ποικιλώτατον εἶνε τὸ θέαμα ἀπὸ τῆς φαληρικῆς ἀκτῆς, ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ λόφου. Ὡραιοτάτη ἰδίως εἶνε ἡ θέα περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὅστις ἀληθῶς φαίνεται τότε βασιλεύων ἐνταῦθα κατὰ τὴν ὡραίαν ἔκφρασιν τοῦ λαοῦ. Ἡ ὄψις τῶν λευκῶν Ἀθηνῶν ἐξηπλωμένων ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς γεραρᾶς Ἀκροπόλεως ἐν μέσῳ ἐρασμίου τοπείου διακρίνεται ἀπὸ τῆς χλοερᾶς σινδόνης τοῦ ἐλαιῶνος καὶ τῶν ἐν μέσῳ Ἀθηνῶν καὶ Φαλήρου ἀμπελώνων, ἐν ᾧ ἐγγὺς ξηρὸν ἁπλοῦται τὸ Ἀλίπεδον καὶ πέραν βαπτίζεται ὁ Ὑμηττὸς ἐναλλὰξ εἰς τὰ χρώματα τοῦ ῥόδου καὶ τοῦ ἴου. Κάτω δὲ ἡ θάλασσα, ἐρχομένη ἀπὸ τοῦ Σουνίου καὶ τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῆς Αἰγίνης, κοιμᾶται ἐν γαλήνῃ ὡς ἐν λίμνῃ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Φαλήρου ἢ, ὅταν ποτὲ ταραχθῇ ὑπὸ τοῦ νότου, δίδει ἀσπασμὸν ἀφρόεντα εἰς τὴν ἀκτήν.

Ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ ἀναπολεῖ ὁ ἐκεῖ ἀναπαυόμενος Ἀθηναῖος οὐχὶ πάντοτε τὰ κέρδη, τὰ συμφέροντα, τὰ πάθη ἅτινα συνδέουσιν αὐτὸν μετὰ τοῦ ὀλίγῳ μακρὰν ἐκτεινομένου ἄστεος τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ λογιώτερος θαυμάζει καὶ τὴν δύναμιν τῶν νεωτέρων κοινωνικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες, οὕτως εἰπεῖν, κατεβίβασαν τὸ ὄνομα τοῦ Φαλήρου ἐκ τοῦ ἅρμου τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τοῦ παλαιοῦ λεγομένου Φαλήρου, ἔνθα κυρίως ἁρμόζει, εἰς τὴν νέαν ταύτην συνοίκησιν ἐν ὅρμῳ ὅστις περιελαμβάνετο μὲν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἀρχαίου Φαλήρου, ἀλλὰ δὲν εἶχεν εἰδικῶς τοῦτο τὸ ὄνομα. Τώρα τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο Φάληρον ἐπισκέπτονται ὀλίγοι μόνον τῶν λουομένων, οἱ ἐχθροὶ τῆς ὀχλήσεως καὶ ταραχῆς, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι ἀγνοοῦσιν ἴσως ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἄλλοτε τὸ νεώριον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι ὑπ' αὐτὸ τὸ καφενεῖον καὶ τὸ ἐκκλησίδιον ἐνθ' ἀναπαύονται μετὰ τὸ λουτρὸν κεῖνται λείψανα τοίχων ἀρχαίων. Ἐκεῖ ἀνεπτύσσετο ἄλλοτε ὁ κατὰ μικρὸν αὐξάνων τῶν Ἀθηναίων στόλος, ἕως ὁ Θεμιστοκλῆς διεῖδεν ὅτι ἄλλαχοῦ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸ κέντρον αὐτοῦ ὁ ναυτικὸς κόσμος τῆς πόλεως καὶ ἔδωκε ζωὴν εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Πειραιῶς.

Ὁπωςδήποτε τὸ Φάληρον δὲν ἀπώλεσεν ἐντελῶς τὴν σημασίαν αὐτοῦ. Τῷ 456 πρ. Χρ. ἤνοιγεν ἤδη μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μακρῶν τειχῶν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ ἄλλο τεῖχος τὴν πόλιν μετὰ τοῦ Φαλήρου, ἔχον μῆκος 35 σταδίων. Ἀλλ' ἤδη περὶ τὰ τέλη τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου φαίνεται ὅτι τοῦτο ἦτο ἠρειπωμένον καὶ δὲν ἀνωρθώθη πλέον, οὐδ' ἐπὶ Κόνωνος. Ἦτο δὲ ἄλλως τὸ Φάληρον δῆμος κοσμούμενος ὑπὸ διαφόρων ναῶν καὶ πολλῶν βωμῶν ἡρώων, ἰδίως θαλασσίων. Κατῴκουν δ' ἐνταῦθα μάλιστα ἁλιεῖς, οἵτινες καὶ μετέφερον εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν τοὺς ἰχθῦς ἀγαπώντων Ἀθηναίων σὺν τοῖς ἄλλοις τὰς περιωνύμους φαληρικὰς ἀφόας.

Τὴν σήμερον ἀντὶ νὰ ἔλθῃ τὸ Φάληρον πρὸς ἡμᾶς διὰ τῶν ἁλιέων, κατερχόμεθα ἡμεῖς εἰς τὸν νεοπαγῆ συνοικισμὸν ἐν τῷ ἑτέρῳ μυχῷ τοῦ φαληρικοῦ κόλπου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ἀντὶ δὲ τῆς γαληνιαίας ἐρημίας καὶ τοῦ ῥωμαντικοῦ σκότους τοῦ παλαιοῦ Φαλήρου εὑρίσκομεν ἐδῶ φῶς ἠλεκτρικὸν καὶ θέατρον καὶ σκοπευτήριον καὶ μαγγανοῖππόδρομον (Carroussel) καὶ ἑστιατόρια καὶ ξενοδοχεῖον καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ψιθυρισμοὺς καὶ καγχάσματα, ὅλην τέλος τὴν ζωὴν καὶ πάντα τὰ κακὰ εὐρωπαϊκοῦ τόπου λουτρῶν.

Κ.

ΠΕΡΙ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ.

(μετὰ εἰκόνων, ὅρα σελ. 173.)

Ἡ πτηνοτροφία ἀνέκαθεν ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀνθρώπων, διότι τὰ πτηνὰ καὶ αἱ ὄρνιθες οὐ μόνον εἰς τροφὴν ἡμῶν χρησιμεύουσι, ἀλλὰ συντείνουσι πολὺ καὶ εἰς διακόσμησιν τῶν οἰκιῶν, τῶν αὐλῶν, τῶν κήπων. Ἡ πτηνοτροφία καὶ ὀρνιθοτροφία ἐνδιαφέρει κυρίως τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κατοικοῦντας κτηματίας, οἵτινες ἐξ αὐτῆς μεγάλα πορίζονται κέρδη, καθότι μακρὰν τῶν πόλεων αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ οἰκιακὰ πτηνὰ εὑρίσκουσι τὴν τροφήν των ἐν ὑπαίθρῳ, ὅπερ παρέχει οὐκ ὀλίγην περὶ τὴν δαπάνην οἰκονομίαν. Ὅταν μάλιστα ἀναλογισθῶμεν ὅτι συγκριτικῶς πρὸς τὰ ἄλλα τρόφιμα τὰ ὠὰ καὶ αἱ ὄρνιθες εἰσὶν ὑπερτιμημέναι εἰς τὰς μεγαλειτέρας πόλεις, ἐννοοῦμεν ἔτι μᾶλλον τὴν σπουδαιότητα τοῦ κλάδου τούτου τῆς κτηνοτροφίας. Ὀλίγαι εἶναι αἱ χῶραι αἱ ἐπαρκοῦσαι ἐξ ἰδίων εἰς τὰς ἀνάγκας ταύτας· εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἔνθα, ὡς γνωστὸν, ἡ ὀρνιθοτροφία ἔλαβε κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσιν ἔτη τεραστίαν ἀνάπτυξιν, εἰσάγονται κατὰ μυριάδας τὰ ὠὰ ἐκ Γαλλίας καὶ Βελγίου· εἰς τὴν Γερμανίαν εἰσάγονται ὄρνιθες, χῆνες, νῆσσαι καὶ ὠὰ ἐκ Βοημίας, Οὐγγαρίας, Ἰταλίας. Τὰ στατιστικὰ δελτία ἀναφέρουσιν ὅτι ἐν ἔτει 1880 εἰσήχθησαν εἰς τὴν Γερμανίαν ἐκ διαφόρων μερῶν 155 χιλ. χιλιόγρ. ὠῶν.

Φυσικὸν ἦτο ἡ ἀνάπτυξις τῆς ὀρνιθοτροφίας νὰ γεννήσῃ καὶ νέον εἶδος φιλολογίας. Ἀπό τινων ἐτῶν διάφορα ἐγχειρίδια περὶ πτηνοτροφίας κατέκλυσαν τὴν ἀγορὰν τῶν βιβλίων, ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλὰ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἐπροόδευσεν ἀρκούντως ἡ τῶν ὀρνίθων καὶ οἰκιακῶν πτηνῶν μελέτη. Μεταξὺ τῶν καλλιτέρων συγγραμμάτων τοιούτου εἴδους συγκαταλέγεται τὸ ἄξιον σύγγραμμα περὶ "Πτηνοτροφίας" τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἐδουάρδου Βαλδάμου, τὸ ὁποῖον ἐφέτος ἐδημοσιεύθη ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ, ἐκδοθέντι μετὰ πλείστης ὅσης φιλοκαλίας ὑπὸ τοῦ ἐν Δρέσδῃ κυρίου G. Schönfeld, εὑρίσκει ὁ ἐνδιαφερόμενος λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν διαφόρων περιστερῶν, ὀρνίθων καὶ ἄλλων οἰκιακῶν πτηνῶν κατ' ἐπιστημονικὴν τάξιν. Τὸ βιβλίον τοῦτο καθιστῶσιν ἔτι σπουδαιότερον αἱ 200 εἰκόνες, ἄριστα ἐκτελεσθεῖσαι παρὰ τοῦ διακεκριμένου τεχνίτου καὶ καθηγητοῦ κυρίου Bünkner.

Ἐν τῷ σημερινῷ τεύχει τοῦ Ἑσπέρου παραθέτομεν τινὰς τῶν εἰκόνων τούτων, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται μετὰ πόσης ἐπιμελείας καὶ ἐπιτυχίας ἐξητάσθησαν καὶ ἐμελετήθησαν τὰ συμπαθῆ ταῦτα πτηνά.

Εἰκὼν 1. Χῆνες τῆς Τουλούζης. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν χηνῶν εἶναι ἐκ τῶν ὡραιοτέρων καὶ πολυτιμοτέρων. Ὑπερβαίνουσιν αἱ χῆνες αὗται πάσας τὰς χήνας τῆς Εὐρώπης, ἐξαιρέσει τῶν ἀγγλικῶν. Τὸ ζεῦγος ζυγίζει συνήθως 25—27 χιλιόγραμμα. Εἶναι αἱ χῆνες αὗται λευκαὶ ἢ φαιαὶ μετὰ καστανοχρόου ἐπενδύτου· τὸ ῥύγχος των εἶναι ἐρυθρόν, οἱ δὲ πόδες σαρκόχροες· τρέφονται μετὰ μεγάλης εὐκολίας καὶ ἤδη ἐν διαστήματι ὀκτὼ μηνῶν ἔχουσι τὴν ἐντελῆ αὐτῶν ἀνάπτυξιν. Τὸ κρέας των εἶναι παχὺ καὶ τρυφερὸν, νόστιμον δὲ εἰς τὴν γεῦσιν.

Εἰκὼν 2. Χρυσόλοφοι Παταβηναί. Ὄρνιθες, οὐχὶ τόσον ὀνομασθεῖσαι διὰ τὸ κρέας των, τὸ ὁποῖον εἶναι μᾶλλον σκληρὸν, ὅσον διὰ τὸν ὡραῖον αὐτῶν χρωματισμόν. Εἰσήχθησαν αἱ ὄρνιθες αὗται ἐξ Ἰταλίας, καὶ εὑρίσκονται συχνότατα ἐν τοῖς ἀγγλικοῖς καὶ γερμανικοῖς ὀρνιθοτροφείοις. Ὁ πυκνὸς αὐτῶν λόφος εἶναι χρυσόχρους.

Εἰκὼν 3. Ὀνοκρόταλοι περιστεραὶ τῆς Ἀγγλίας (The pigmy Pouter). Ἐπειδὴ εἰσήχθησαν κατὰ πρῶτον εἰς Ἀγγλίαν παρὰ τοῦ Ἄγγλου Φοόλτωνος ὀνομάζονται ἀγγλικαὶ περιστεραί. Οἱ ὀρνιθολόγοι διαφωνοῦσι περὶ τῆς καταγωγῆς των· τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι εἰσήχθησαν ἐξ Αὐστρίας. Εἶναι πτηνὰ κομψότατα μὲ λεπτὰ πτερὰ, συνήθως μονόχροα, μέλανα ἢ κυανᾶ, ἀπαντῶνται ὅμως καὶ ἐρυθρὰ καὶ καστανόχροα.

Εἰκὼν 4. Λαροειδεῖς περιστεραί (Pigeons cravatés ou à jabot). Τὸ περίεργον τοῦτο εἶδος τῶν περιστερῶν ἔχει σῶμα ἀργυρόχρουν ἢ κυανόλευκον, τὰς δὲ πτέρυγας μελανόχρους, τὸ ῥύγχος σαρκόχρουν. Εἰσήχθη τὸ εἶδος τοῦτο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ κυρίως ἐξ Ἀσίας ἐπὶ ἀμνημονεύτων χρόνων ὑπῆρχον.

Ἐνταῦθα ἐπιτραπήτω ἡμῖν μικρὰ παρέκβασις. Γνωστὸν ὅτι καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον αἱ περιστεραὶ ἦσαν πτηνὰ ἀγαπητὰ, παρὰ τισι μὲν λαοῖς ἐθεωροῦντο καὶ ὡς ἱερά. Οὕτω π. χ. παρὰ τοῖς Ἀσσυρίοις ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Ἀφροδίτης. Ἡ μυθολογία ἀναφέρει ὅτι περιστεραὶ ἦσαν αἱ ἐπωάσασαι τὸ εἰς τὸν Εὐφράτην καταπεσὸν ᾠὸν, ἐξ οὗ ἐξῆλθεν ἡ θεὰ τοῦ κάλλους. Καὶ παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις αἱ περιστεραὶ ἀπολαμβάνουσι θείων τιμῶν· σήμερον ἀπαγορεύονται ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ τζαμίῳ τοῦ Βαγιαζήτ· περιστεραὶ ὑπὸ εὐλαβῶν Τούρκων. Ἐν γένει δὲ παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς θεωρεῖται ἡ περιστερὰ ὡς τὸ σύμβολον τῆς ἀγνότητος, καὶ σήμερον ἔτι ἡ περιστεροτροφία ἐνεργεῖται ἐν Ἀσίᾳ μετὰ πάθους τοῦ ζήλου, καὶ κατὰ τοῦτο ἡ ἀνατολὴ ὑπερτερεῖ τῆς δύσεως.

Εἰκὼν 5. Ἡ περιστερὰ τῆς Βουχάρας (ἡ δεξιὰ περιστερὰ, ἀγγλ. The Trumpeter). Ἐλάχιστα γνωστὸν εἶδος τοῦτο ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ περιστερὰ αὕτη εἶναι κατὰ μεγαλειτέρα τῶν ἄλλων· ἡ μεγάλη καὶ εὐρεῖα αὐτῆς κεφαλὴ, ταπεινοὶ αὐτῆς πόδες, αἱ μικραὶ πτέρυγες καὶ τὰ πλούσια, καὶ ἁπαλὰ πτερὰ παρέχουσιν αὐτῇ ἔκτακτον ὡραιότητα, ἣν δυνάμεως, ἣν ἐπαυξάνει ἔτι τὸ μικρὸν τοῦ ῥύγχους καὶ τὸ πτυγμένον τοῦ πυκνοῦ λόφου. Τινὲς τῶν περιστερῶν τούτων τὸ ῥύγχος μέλαν, ἄλλαι ἀνοικτοῦ χρώματος. Περίεργον τὸ ὑπὸ πυκνῶν πτερῶν κεκαλυμμένοι αὐτῶν πόδες.

Εἰκὼν 6. Αἱ Ἀνδαλουσιαναὶ ὄρνιθες. Ἡ μόνη ἐκ τῶν ὀρνίθων τούτων ἀπὸ τῶν λοιπῶν τῆς Ἱσπανίας ὀρνίθων διαφέρει ὅτι τὰ πτερὰ αὐτῶν εἰσὶ κυανόλευκα ἢ φαιὰ, ὁμοιάζοντα τοῖς περιστερῶν. Ἔκτακτον εἶναι τὸ λεῖον καὶ ἡ στιλπνότης τῶν ὠῶν τούτων. Ὁ ἀλέκτωρ ζυγίζει 3½ χιλιογρ. ἡ ὄρνις 2½ κ.τ.λ.

Εἰκὼν 7. Ὄρνιθες ἀγγλικαί. Sebright-Bantam (ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν). Τὸ εἶδος τοῦτο εἰσήχθη κατὰ πρῶτον εἰς Ἀγγλίαν ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ὀρνιθοτρόφου Sebright, ὅστις μυστικῶν ἕνεκα τρόπων ἐχρησιμοποίησεν αὐτὸ εἰς τὴν τροφὴν αὐτῶν. Μόνον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπεκαλύφθη ὁ νέος τρόπος τῆς ὀρνιθοτροφίας ταύτης. Ὁ δὲ σύλλογος εἶναι ὁ συστήσας τὸν περιώνυμον ὀρνιθολογικὸν σύλλογον (Sebright-Bantam Club), ὅστις ὑφίσταται μέχρι σήμερον καὶ διοικεῖται κατὰ τὸν ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἱδρυτοῦ ἐπεξεργασθέντα νόμον. Ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸν σύλλογον τοῦτον ἀπαιτεῖ προσόντα.

Εἰκὼν 8. Οἱ Ἰακωβῖνοι (ἀγγλ. Jack), εἶναι τὸ ἕτερον εἶδος τῶν περιστερῶν. Τὴν φήμην τοῦ ἀρίστου ὀρνιθοτρόφου τοῦ εἴδους τούτου ἔχει ὁ Ἄγγλος Φοόλτων, ὅστις ἔσχε τὴν τιμὴν ἑκάστων τιμῆν νὰ προσφέρῃ ἰδίαις χερσὶ ζεῦγος τοιούτων περιστερῶν εἰς τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν. Ἐν τῶν ζευγῶν τούτων ἐστοίχισε πρό τινων ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντὶ 170 ἀγγλ. λιρῶν. Τόσον ἀξιόλογοι καὶ περιζήτητοι εἶναι αἱ περιστεραὶ αὗται.

Τοῦ λόγου ὄντος περὶ περιστερῶν ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ διαμένοντος κυρίου Καρουσιᾶ, ὅστις πολλῶν ἤδη ἐτῶν μετ' ἐπιτυχίας καταγίνεται εἰς τὴν τροφὴν καὶ βελτίωσιν τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν περιστερῶν. Ἐν τῷ διακεκριμένου ὀρνιθοτρόφου τούτου μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἀναφέρονται οἱ εὐρωπαῖοι ὀρνιθολόγοι.

Η ΕΝ ΤΣΑΚΩΝΙΑΙ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΣΙΝΤΖΑΣ.

(μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 165.)

Αἱ πλεῖσται τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν μονῶν ἐκτίσθησαν ἐν τοιαύταις τοπείοις οὕτως εὐφρόσυνοις ἢ ἄλλως ἀξιοπερίεργοις διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν καλλονὰς ἢ τὴν ἀπότομον ἀγριότητα, ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ ῥηθῇ ὅτι συλλογή τις τοπογραφικὴ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν μονῶν θὰ παρουσίαζε τὰς ὡραιοτάτας ἢ περιεργοτάτας τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσι τοποθεσιῶν. Οἱ μοναχοὶ τῶν μέσων αἰώνων ἄλλοτε μὲν ἐξελέξαντο χαρίεσσαν φάραγγα, ἄλλοτε ἀπάτορμον καὶ δυσπρόσιτον βράχον, ἄλλοτε ὑψηλὸν λόφον δεσπόζοντα εὐκάρπων καὶ ὡραίων πεδιάδων. Εἶνε δὲ μόνον λυπηρὸς ὁ συλλογισμὸς ὅτι τὰς ὡραίας εὐφόρους γαίας τῶν μονῶν κατέχουσι σήμερον ὡς τὸ πλεῖστον μοναχοὶ, μὴ συντείνοντες ὡς οἱ προκάτοχοι αὐτῶν, εἰς προαγωγὴν τῶν γραμμάτων, ἢ τοὐλάχιστον ἐνασχολούμενοι εἰς ἔργα φιλανθρωπικὰ καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης, ὅπως συντελῶσι καὶ οὗτοι τὸ καθ' ἑαυτοὺς εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τῆς πολλῶν ἔτι στερουμένης πατρίδος ἡμῶν.

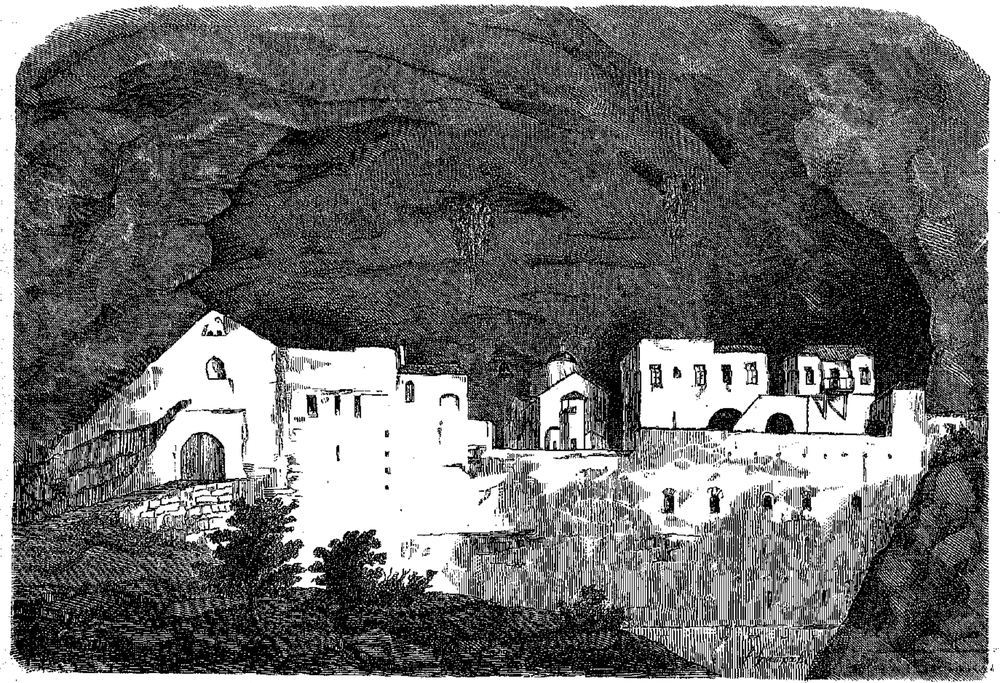

Η ΕΝ ΤΣΑΚΩΝΙΑΙ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΣΙΝΤΖΑΣ.

ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

Ἡ μονὴ τῆς Σίντζας ἢ Σίτζας, τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἣν παριστάνει ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν, κεῖται ἐν τῇ Τσακωνίᾳ, τῇ ἀρχαίᾳ Κυνουρίᾳ, ὀλίγον ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ Λεωνιδίου. Εἶνε δ' ἐκτισμένη ἐντὸς σπηλαίου τινὸς, ὡς καὶ τὸ μέγιστον τῶν μοναστηρίων τῆς Πελοποννήσου, τὸ Μέγα σπήλαιον. Οἱ κατοικοῦντες αὐτόθι μοναχοὶ, οἱ λεγόμενοι καλόγηροι Σιτζῶται, εἶνε τρεῖς μόνον ἢ τέσσαρες ἔχοντες καὶ ὀλίγους λαϊκοὺς ἀδελφοὺς καί τινα ψυχοπαίδια. Ἡ μικρὰ αὕτη μονὴ εἶνε διερρυθμισμένη μᾶλλον κοινοβιακῶς, ἑκάστου τῶν μοναχῶν λαμβάνοντος καθ' ἑκάστην ὡρισμένας μερίδας ἄρτου, τυροῦ, ἐλαιῶν καὶ οἴνου, πρὸς δὲ ἑβδομήκοντα δραχμὰς ἐτησίως διὰ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας. Τὰς δὲ λοιπὰς δαπάνας ὀφείλει ἕκαστος ἀναλάβῃ ἐξ ἰδίων, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἡ συνήθεια τῶν ἰδιορρύθμων μονῶν. Αἱ κυριώταται πρόσοδοι εἶνε αἱ ἐκ τοῦ παρακειμένου, κυρίως κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ῥύακος τοῦ Λεωνιδίου ἐκτεινομένου ἐλαιῶνος. Οὐ μακρὰν δέ τοῦ Λεωνιδίου παρὰ τὸν ἐλαιῶνα κέκτηται ἡ μονὴ μετόχιον μετὰ τῶν ἀναγκαίων οἰκημάτων πρὸς κατασκευὴν τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου. Οἱ κάτοικοι τοῦ Λεωνιδίου θεωροῦσι τὴν μονὴν ταύτην ἀρχαιοτάτην. Κατά τι πατριαρχικὸν ἔγγραφον, εὑρεθὲν ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ, ἡ μονὴ ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων τῷ 1622 ὑπό τινος κὺρ Διονυσίου. Κ.

ΓΝΩΜΙΚΑ.

Τὴν εὐτυχίαν σου κάμνεις μόνον συντελῶν εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων. Bernardin de St. Pierre.

* * *

Ὁ ἄνθρωπος ἐν μὲν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ μανθάνει ὅλους τοὺς μύθους τοῦ κόσμου, ἐν δὲ τῇ νεανικῇ διατρέχει ὅλα τὰ μυθιστορήματα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ὡρίμῳ ἡλικίᾳ γνωρίζει τὴν ἀληθῆ τοῦ βίου ἱστορίαν.

* * *

Ἡ ἀγαθοεργία δὲν εἶναι εἰμὴ ἀνταπόδοσις.

* * *

Ἡ ἐπιστήμη φανεροῦται παντὶ τῷ ἐρευνῶντι, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο θέλησις, δραστηριότης καὶ ἐπιμέλεια.

Παλισσῆς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΠΟΣΙΩΝ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ ἐν Ὀδησσῷ διασκευρμένος καθηγητὴς τῆς Ἑλληνεμπορικῆς Σχολῆς, Κύριος Ἀναστάσιος Ν. Μάλτος ἐδημοσίευσεν ἐν ἔτει 1880 διατριβήν, ἣν μετὰ πλείστου ὅσου ἐνδιαφέροντος ἀνέγνωμεν.

Πολλοὶ ἤδη καὶ φιλολόγοι καὶ ἀρχαιολόγοι, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, ἠσχολήθησαν εἰς τὴν μελέτην τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων· πλεῖσται ὅσαι περὶ τούτου πηγαὶ εὕρηνται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι· καὶ ὅμως μὲ ὅλα τὰ ἐμβριθῆ συγγράμματα τοῦ Βεκκέρου, τοῦ Ἐρμάννου καὶ ἄλλων, τὸ θέμα τοῦτο δὲν εἶναι ἐξηντλημένον. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ὅσῳ μᾶλλον ἐμβαθύνει τις εἰς τὴν μελέτην τοῦ βίου τῶν προγόνων ἡμῶν, τοσούτῳ μᾶλλον ἀνακαλύπτει ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀντικείμενα ἄξια μελέτης καὶ πολλοῦ λόγου ἄξια. Ὁ βίος τῶν ἀρχαίων, ὅτε οἰκιακὸς καὶ ὁ δημόσιος ὑπὸ τοσαύτας φάσεις παρουσιάζεται ἡμῖν, ὥστε δύσκολον πολύ, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον, ἀποδείνει τὸ συμπεριλαμβάνειν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σύγγραμμα πάντα τὰ ἀφορῶντα αὐτόν. Τόμους ὁλοκλήρους ἠδύνατό τις νὰ γράψῃ περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν τμημάτων τοῦ βίου τούτου, περὶ οἰκημάτων, περὶ ναῶν καὶ ἱερῶν, περὶ τῆς λατρείας τῶν θεῶν, περὶ ἐνδυμασίας καὶ διαίτης, περὶ οἰκιακῶν σκευῶν, συμποσίων, περὶ διασκεδάσεων καὶ παιγνιδίων, περὶ γάμων, κηδειῶν κ. τ. λ.

Λίαν ἀξιεπαίνως ὁ Κύριος Α. Μάλτος ἐν τῶν τμημάτων τούτων ἐξελέξατο διὰ τὴν διατριβήν του, τὸ περὶ συμποσίων. Διαιρεῖ δὲ τὸ σύγγραμμά του εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια, ὧν τὸ μὲν πραγματεύεται περὶ δείπνων ἐν γένει, τὸ δ' ἕτερον περὶ τῶν συμποσίων κατ' ἐξοχήν, καὶ τὸ γ'. περὶ τῶν παιδιῶν (ἤτοι τῶν παιγνιδίων, τῶν ἀνηκόντων ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ συμπόσια). Ἡ ὅλη εἶναι ἄριστα διατετεγμένη, αἱ παρατομπαὶ, τόσον αἱ εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς, ὅσον καὶ αἱ εἰς τὰ νεώτερα συγγράμματα, καὶ ἄφθονοι εἰσὶ καὶ ἀκριβεῖς, ἡ γλῶσσα καθαρεύουσα, οὔτε ἀρχαΐζουσα οὔτε χυδαΐζουσα, ἀλλὰ κρατοῦσα τὴν μέσην ὁδὸν, ἐν ᾗ καθ' ἡμᾶς εὑρίσκεται ἡ σημερινὴ ἡμῶν γλῶσσα, τοῖς πᾶσιν εὐνόητος, τοῖς πᾶσι προσιτή.

Καὶ πολλὰ μὲν τὰ ἄξια σημειώσεως ἐν τῷ προκειμένῳ διατριβῇ, ὅτι ὅμως κυρίως ἔλκυσε τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἶναι ἡ περὶ οἴνου περικοπὴ ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ βιβλίου κεφαλαίῳ, περικοπὴ ἔχουσα πολλὴν τὴν πρωτοτυπίαν. Τὴν περικοπὴν ταύτην παραθέτομεν, πεποιθότες ὅτι οἱ ἀπανταχοῦ ἀναγνῶται τοῦ Ἑσπέρου θέλουσι διέλθει αὐτὴν μετὰ ἴσου ἐνδιαφέροντος.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι μὲ ὅλον τὸν στίχον τοῦ Πινδάρου "ἄριστον μὲν ὕδωρ", οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀρκετὴν ἀδυναμίαν πρὸς τὸν οἶνον, ὃν ἐπιμελῶς ἐκαλλιέργουν καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς διετήρουν. Ἐκ τῆς διατριβῆς ὅμως τοῦ Κ^ου Μάλτου μανθάνομεν πολλὰ περὶ οἴνου, ἄγνωστα ἡμῖν μέχρι τοῦδε, ἐμφαίνοντα δὲ μελέτην ἐπισταμένην τῶν ἀρχαίων συγγραφέων.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ περικοπή·

"Πρὶν ἢ ἀνακαλυφθῇ τὸ ὕδωρ τοῦ Διονύσου (ὁ οἶνος), οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι ἔπινον ἀντὶ τούτου γάλα, καθ' ἃ οἱ ἀρχαῖοι παραδίδουσιν. Ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ οἴνου, ἥτις ἐγένετο πρὸ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, οὗτος κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ποτῶν.

Ἐπὶ Ὁμήρου δὲν ἦσαν πολλὰ εἴδη τοῦ οἴνου γνωστά, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ. Ἀναφορικῶς τοῦ χρώματος διακρίνεται ὁ ἐρυθρὸς ἢ μέλας, οὐ ὑπῆρχον διάφοροι ποιότητες· ὡς κάλλιστος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ λεγόμενος "γεροῦσιος οἶνος", ὅστις προσφέρετο εἰς τὰ βασιλικὰ συμπόσια. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ σύσκεψις περὶ σπουδαίων πραγμάτων προσκάλει ὁ βασιλεὺς τοὺς γέροντας ἤτοι τοὺς προύχοντας τοῦ λαοῦ ἢ δημογέροντας, οὕτινες οὐ μόνον καθ' ἡλικίαν τῶν ἄλλων διέφερον, ἀλλὰ κατὰ σύνεσιν, πεῖραν, πλοῦτον, κ. τ. λ., καὶ τούτοις παρέτιε "γεροῦσιον οἶνον". Ἡ ἀξία τούτου συνίστατο μόνον εἰς τὴν παλαιότητά του· οὗτος ἡ γραῖα Εὐρύκλεια φυλάττει ἐπὶ πολλὰ ἔτη διὰ τὸν πολυπλάνητον καὶ κακόμοιρον Ὀδυσσέα οἶνον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ Τηλέμαχος, προετοιμαζόμενος εἰς ἀποδημίαν, δὲν ζητεῖ. ἀλλ' ἐκ τοῦ μετὰ τοῦτον νοστιμοτάτου. Ἡ πόσις τοῦ οἴνου ἐπὶ τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς ἐγίνετο μετρίως καὶ· πάντοτε μετὰ ὕδατος ἀναμεμιγμένου ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων· διὸ ὀλίγιστα παράδοξον, ἂν οὐ μόνον οἱ ἄνδρες ἔπινον ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία· οὕτως ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου Ναυσικάα ἐφοδιάζεται μὲ οἶνον, μάλλοσα νὰ ὑπάγῃ μετὰ τῶν φίλων της εἰς τὸν ποταμὸν, ὅπως πλύνῃ· ὁ δὲ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως Φοῖνιξ, ὑπενθυμίζων τὴν παιδικήν του ἡλικίαν λέγει, ὅτι ἐκράτει αὐτὸν συχνὰ ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τῷ παρέτιε πρὸς τῇ τροφῇ καὶ οἶνον.

Ἡ ἀναλογία τῆς κράσεως δὲν εἶνε ἐντελῶς γνωστή. Τὸ "μέτρον" (γερμ. Mass), ὅπερ συχνὰ ἀναφέρεται ἐπὶ ὑγρῶν τε καὶ ξηρῶν πραγμάτων, εἶνε ὡρισμένον μὲν ἀλλ' ἀγνώστου ἡμῖν μεγέθους, ἀπομένως ἄγνωστον εἶνε καὶ τὸ ποσὸν τὸ εἰς τοιοῦτον μέτρον χωρῶν. Ὁ ἐγχώριος οἶνος φαίνεται ὁ συνήθης ἐπὶ Ὁμήρου· διότι ἄλλοι ἤδειν ὀνομασίᾳ ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ οἱ ἐξωτερικοί. Μόνον ἐν Ὀδυσσείᾳ γίνεται λόγος περὶ ξένου οἴνου ἐκ τῆς Ἠρακλείας πόλεως Ἰσμάρου, μὲ τὸν ὁποῖον ἀριλωδυρήθη ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐκτὸς τοῦ οἴνου πίνουσιν οἱ ὁμηρικοὶ ἥρωες συνήθως καὶ ἕτερον ποτὸν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα "κυκεών"· ἦτο δὲ τοῦτο μίγμα ἢ κρᾶμα συγκείμενον ἐκ Πραμνείου οἴνου, τυροῦ αἰγείου κεκονιμένου, ἐξ ἀλφίτων καὶ μέλιτος, καὶ ἐπίνετο ὡς δυναμωτικὸν ἢ ῥωκτικόν.

Περὶ τοῦ Πραμνείου οἴνου ὑπάρχουσι διάφοροι γνῶμαι καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς παλαιοῖς. Οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ὠνομάσθη οὕτως ἐκ τῆς Πράμνης, οἰνοφόρου ὄρους ἐπὶ τῆς νήσου Ἰκαρίας, ἐν ᾗ κατὰ πρῶτον ἐβλάστησεν ἡ ἄμπελος, οἱ δὲ, ἐκ τῆς παλαιᾶς ἀμπέλου, τῆς πραμνίας (ἐκ τοῦ πρέμνου), ἄλλοι δ' ἐπὶ τέλους ἐπὶ τὸ γελοιότερον ἐκ τοῦ ὅτι "πραύνει μένος ἢ παραμειβόμενα παλαιωθείς".

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὡς βέβαιον ὅτι ὁ πρόμνειος οἶνος ἦτο λίαν δυνατὸς καὶ στυφὸς, τὸς ὀφρῦς συνάγων, "οὔτε γλυκὺς, οὔτε παχὺς, ἀλλ' αὐστηρὸς καὶ σκληρὸς καὶ δύναμιν ἔχων διαφέρουσαν".

Κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἐξετιμῶντο λίαν οἱ νησιωτικοὶ οἶνοι, ὧν ἡ ποιότης εἶνε περίφημος καὶ νῦν ἔτι, ἰδίως δὲ ὁ ἐκ Χίου, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν λόγων Δημητρίου τοῦ Φαληρέως ἀπογόνου· "ἀλλὰ καὶ νῦν ἐλευθερίως ζῶ· καὶ γὰρ ἑταῖραν ἔχω τὴν καλλίστην καὶ ἀλκιβιάδου οὐδένα καὶ πίνω χῖον οἶνον . . ." ἔπειτα ὁ τῆς Θάσου, Κῶ, Πεπαρήθου, Λέσβου, Μένδης κ. τ. λ. Ὁ Κερκυραῖος εἶνε "χαριέστατος εἰς πολύσιτον, ὁ δὲ Ζακύνθιος καὶ Λευκάδιος, διὰ τὸ γύρον λαμβάνειν ἀδικοῦσι κεφαλήν".

Ἀναφορικῶς τοῦ χρώματος διακρίνονται τρία εἴδη τῶν οἴνων· "ὁ μὲν λευκὸς ὁ δὲ κιρρὸς, ὁ δὲ μέλας . . ." ἐξ ὧν κατὰ τὸν Μνησίθεον τὸν Ἀθηναῖον "ὁ μέλας ἔστι θραπτικώτατος, λευκὸς σφρηγιστικώτατος καὶ λεπτότατος, ὁ δὲ κιρρὸς ἐμβρὸς καὶ τῶν σιτίων πεπτικώτερος".

Ὁ παλαιὸς οἶνος ἐφημίζετο καὶ παρ' ἀρχαίοις, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν· οὕτω ὁ Πίνδαρος Ὀλυμπ. IX, 48: "αἶνει δὲ τὸ μὲν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων νεωτέρων". ἐπὶ τὸ κωμικώτερον λέγει καὶ ὁ Ἀρ. "Ἄτοπόν γε τὸν μὲν οἶνον αὐδοκιμεῖν ἐκ τῶν ἑταίρας τὸν παλαιὸν, ἄνδρα δὲ μὴ τὸν παλαιὸν ἀλλὰ τὸν νεώτερον". Παραδόξως λαοῦ οἶνος περισσοτέρων τῶν δέκα ἐτῶν ἐκλαμβάνετο· ἀλλ' ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔπεται ὅτι ἐκλεκτὴς ἐθεωρεῖτο ὁ παλαιότατος παρ' ἀρχαίοις, ὡς ὁ Βεκκερ φρονεῖ (Πρ. 1: κρίνων ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Ἀθην. Γ, σ. 5 διότι ἐνταῦθα λαμβάνει ἀφορμὴν ἡ ἑταίρα θαυμα ἐκ τοῦ ἀλίγου (μικροῦ) οἴνου τοῦ φαρμάνου αὐτῇ ὑπὸ τοῦ οἰνοχόου, καὶ τὸ ἐπιφέρει λεγομένῳ, ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ δὲν ἀναπαριστᾶται πρὸς τὴν ἡλικίαν ἔπρεπε ἀρμ. ἀναλόγως τῶν δέκα ἐτῶν νὰ ἔχῃ ὀγδοήκοντα ἀνώτερον.

Κρᾶσις οἴνων διαφόρων ποιοτήτων ἐγίνετο παρὰ Θεοφράστῳ "ἐὰν τις κεφαλὴν καὶ σύνορον μελαγκρὶ καὶ δόσμῃ τὸν ἠρακλεωτικὸν καὶ τὸν ἀρνιθρῶν, τὸν τὴν μελαγκόρυνα, τοῦ δὲ τὴν εὐωδιάζοντα μένου".

Ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ οἴνου, περὶ οὗ τοῦδε ἐπρόκειτο, ἐπίνετο καὶ ἀρωμάτου φίρους οἴνοι. Ὅπως λάβῃ εὐῶδες ἄρωμα ἐλίζετο εἰς ἀνθόρμον ἄνθεσιν ἢ γόρτων, ἢ ὕσσωπον, ἢ ῥόδον, ἢ ἀμάρακον, σελίνων κ. τ. λ., ἢ ἐλαίου εἰς τὸ κέρμα ποικίλα ἀρώματα οἷον ὡς ἄκανθον, μύρα καὶ κασίαν τὸν πρώτον τρόπον κατασκευάζομεν ἢ γεωπόνος ἀνθόμελι ἢ ἀνθοφόρας. Ὅπου γοῦν τὰ πολλὰ ἄνθεσι τὸ οἶνον, ἢ ἀπλῶς ἄνευ ὀνοματικοῦ τίθεται, ἢ μυρσίνης, κυπαρίσσινος, δάφνινος κ. τ. λ.

Τὸν δεύτερον τρόπον τῆς σκευασίας τῶν οἴνων διαγράφει· "οἱ τὰ μύρα κεφαλὴν ἢ ἀμάρακον". Εἰς τὴν τάξιν τοῦ καὶ ὁ ῥητορικὸς (Δεινοκρ. V, 35) τὸ δὲ μέρος τῆς σήμερον συνηθέστατον "ῥῆς (κρασί).

"Ο οἶνος ἐμιγνύετο πρωΐαν καὶ μεθ' ἑσπέρας ἢ μετ' ἄλλων ὀρωμάτων, καὶ ὅπου ἐπαλαίετο τὸ λεγόμενον ὀνόμελι.

Ἐν χρήσει ἦτο καὶ ἕτερον οἰνόμελι κοινῶς κυκεῶνος, ὅτε ἔφη. ἀντὶ τοῦ μέλιτος γλυκοῦ ἢ ἔρμιν (τὴν σήμερον ἀναμφίβολον μὲ νέλιν· διότι καὶ θεόφραστος ἦτο εὔχρηστος, ὡς παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις μενος "sapa" ἢ "de fratum". ἔπειτα λόσσον ὕδωρ. ἰδίως ὁ εἰς τὸ ἔδωρ ἀκοῆς ἀποστελλόμενος, ἀλλ' ὡς φαίνεται πολλὴ χρῆσις τοιαύτης κράσεως συμποσίοις.

Ἐξ πολύτιμος οἶνος ἐθεωρεῖτο ὁ ἐκ τοῦ ἔθνους πρὶν ἢ ποτισθῇ τὰ σταφυλόφυτον πρόβατον, πρὶν τροπεῖν, γλυκὺ τὸ κατ. μοῦτρον ἴδωμεν) ἢ καὶ πρὶν ἀνθῶμεν· ἀπαντᾶται δὲ ὁ ἐκ τοῦ ἐπὶ σήμερον λάγγαρος) τ. ἔ. ὁ δεύτερος ἐκ τοῦ τὰ σήμερον πατρῶοι καλοῦ καὶ μὲ ὅλον, ἤτοι προμηρεμένος δ' ὁ ἐκ τοῦ ἐργάτου. Ἐλλιπεστὸς οἶνος ἦτο καὶ ὁ κατ' ἀπὸ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ κωμῶν ἀμπέλου μαζόμενος, ἢ, ὅπερ τὸ πιθανώτερον ἐκ τοῦ ἐκκαλίζεται ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ ἐν ἀπαλοῦσιν· ὁ δὲ κοκκίνος διαφέρων κατὰ τὸν Γαλῆνον εἶνε ὁ αὐστηρὸς ἀρ.

κατὰ τὸν Πολυδ. ὁ ἐπιχώριος, αὐθιγενής, τ. ἔ. ἐντόπιος, καὶ τέλος κατὰ τὸν Ἐρατιανὸν ὁ ἀπράγυτος ἤτοι ὁ ἄμικτος ἄβολος.

"Ἁπαντες οἱ οἶνοι, περὶ ὧν μέχρι τοῦδε ἐγένετο λόγος, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐντόπιοι· διότι οἱ ξένοι καὶ ἰδίως οἱ ἐξ Ἰταλίας κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους μετακομίζοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τῷ ὄντι ἡ ἑλληνικὴ χώρα, σχεδὸν πανταχοῦ ἀλλ' ἰδίως ἐν τοῖς νήσοις ὅπως νῦν, οὕτω καὶ πάλαι παρῆγεν ἐν ἀφθονίᾳ τὸν Διονυσιακὸν καρπόν, οὕτως ὥστε ὁ οἶνος οὐ μόνον εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων αὐτῆς ἐπήρκει, ἀλλὰ καὶ τὸ σπουδαιότερον τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων ἀπετέλει. Ἡ ἀφθονία συνεπόγετο τὴν εὐθηνίαν, καὶ οὕτως εὐκόλως ἐξηγεῖται τὸ γεγονὸς, ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι, πλουσιοί τε καὶ πένητες, ἄρχοντές τε καὶ δοῦλοι, μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ γυναικείου φύλου, ἠδφρανον συχνὰ τὴν καρδίαν διὰ τοῦ θείου τούτου ὑδρου· διότι ἄλλως δὲν ἤθελεν εἶναι ὁ οἶνος προσιτὸς εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος "ἡ πενίη αἰεί ποτε σύντροφός ἐστιν" κατὰ τὸν Ἡρόδοτον· διόλου παράδοξον λοιπὸν, ἐὰν ἀνέκαθεν ὁ οἶνος ἐνομίζετο ἐκ τῶν οὐκ ἄνευ εἰς διατήρησιν τῆς ὑγείας καὶ φαιδρὰν τοῦ βίου ἀπόλαυσιν, ἤτοι ἀπαραίτητος ἐπὶ πάσης τραπέζης, καὶ ἐὰν ἐπὶ τῶν μυθικῶν ἔτι χρόνων ὑπῆρχεν ἡ δοξασία ὅτι δίκαιοι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅσιοι, εἰς τὸν Ἅλην κατερχόμενοι, διῆγον τὸν ἅπανα χρόνον ἐν συμποσίῳ μεθύοντες "ἤγησάμενοι κάλλιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον", ἀπαραλλάκτως ὅπως τὴν σήμερον πιστεύεται παρὰ τῷ τουρκικῷ λαῷ, ὅτι οἱ πιστοὶ μετὰ τὸν θάνατον θέλουσιν ἀπολαύσει ἀχορτάστους τὸ περίφημον ἐθνικὸν "πιλάφ", ἐξ οὗ ὁλόκληροι λόφοι πεπληρωμένοι θέλουσιν εἶναι ἐν τῷ παραδείσῳ αἰωνίος εἰς τὴν διαθεσίν των.

Ἀλλ' ἐκ τοῦ μυθικοῦ τούτου ἀνεκδότου δὲν πρέπει νὰ παρασυρθῇ τις καὶ νὰ νομίσῃ ὅτι, ἐπειδὴ ἡ οἰνοποσία ἦτο γενική, ἔπεται ὅτι οἱ προπάτορες ἡμῶν τὸν πλεῖστον τοῦ βίου διῆγον ἐν μέθῃ καὶ κραιπάλῃ. Μετὰ βεβαιότητος δύναται τις ἀπαντᾶς νὰ διδοχρίζῃται ὅτι ἀναλόγως τῆς γενικῆς ταύτης χρήσεως δὲν ἀπαντῶνται πολλὰ παραδείγματα ἐσχάτης μέθης ἐν τοῖς ἀρχαίοις συγγράμμασι. Ὁ κόρος σκοπὸς τῶν συμποσίων, εἰς ὧν τὴν συγκρότησιν ἐπαρουσιάζοντο συχνὰ εὐκαιρίαι, ὡς εἴδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, δὲν ἦτο ἡ μέχρι κραιπάλης τοῦ οἴνου ἀπόλαυσις, ἀλλ' ἡ "διὰ λόγων συνουσία", ἤτις φυσικῶς τότε τέρπει καὶ ψυχαγωγεῖ, ὅταν ὁ οἶνος μετρίως πινόμενος τανύῃ τὰς ψυχὰς τῶν εὐσυχουμένων εἰς εὐθυμίαν καὶ λυρικὴν διάθεσιν. Ὅπως ἐπὶ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων τὰ "κλέα ἀνδρῶν" ἤτοι ἡ ἀπαγγελία τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων μετὰ μουσικῆς συνοδείας ὑπὸ τοῦ θείου ἀοιδοῦ εἶνε τὸ ἄρτυμα τοῦ δείπνου, οὕτως ἐπὶ τῶν κλασικῶν χρόνων ἡ ἀπαγγελία ἐπικῶν ποιημάτων καὶ ἐλεγειῶν, αἱ αὐτοσχέδιοι ὁμιλίαι τῶν συνδαιτυμόνων, ἰδίως δὲ τὰ παροίνια λεγόμενα ἄσματα ἢ σκόλια, ἔπειτα αἱ διάφοροι τερπναὶ καὶ εὐφυεῖς παιδιαὶ, αἱ λύσεις αἰνιγμάτων καὶ γρίφων, περὶ ὧν ἐν τῷ προσεχεῖ κεφαλαίῳ γενήσεται λόγος, ἀποτελοῦσι τὸν πυρῆνα οὕτως εἰπεῖν τῆς συμποσιακῆς συναναστροφῆς τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων. Ταῦτα πάντα περιβάλλουσι τὰ ἀρχαῖα συμπόσια τοσαύτην χάριν καὶ λαμπρότητα, ὅση παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ τοῦ κόσμου ἔθνει ἱστορεῖται.

Ἔπειτα ἐκτὸς τούτων, ἐγνώριζεν ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην ἐν φρόνιμον καὶ σωτήριον μέσον, ὅπερ εἶνε ἄξιον μιμήσεως καὶ ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ· ὁ οἶνος ὅηλ. δὲν ἐπίνετο ἄκρατος ἀλλὰ πάντοτε μετὰ ὕδατος ἀναμεμιγμένος. Ἡ ἀκρατοποσία ἐθεωρεῖτο ὡς βαρβαρικὸν ἔθιμον, διὸ ὁ Ἀνακρέων ἀναφωνεῖ·

"Ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὕτω
πατάγῳ τε κἀλαλαγῷ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἶνον
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπτύοντες ἐν ὕμνοις"

οὕτω καὶ ὁ Παρμένων

"Ἀνὴρ γὰρ ἔλκων οἶνον ὡς ὕδωρ ἵππος
ἀκυίστεῖ φωνεῖ, κοὐδὲ κόπτα γιγνώσκων
. . . . . .
κεῖται δ' ἄναυδος ἐν πίθῳ κολυμβέσας
κάθυπνος, ὡς μήκωνα φάρμακον πίνων".

Γνωστὸν εἶνε τὸ διήγημα τοῦ Ἡροδότου ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν Κλεομένης κατέστη μανιώδης μαθὼν παρὰ τῶν Σκυθῶν τὴν ἀκρατοποσίαν· ἐντεῦθεν δὲ οἱ Σπαρτιᾶται, ὅταν θέλωσι νὰ πίωσιν ἀκρατέστερον "ἐπισκύθιζον" λέγουσι. Ὅτι ὁ οἶνος δὲν ἐπίνετο εἰμὴ μόνον κεκραμένος φαίνεται προσέτι ἐκ τοῦ ἐπιθέτου "ὑδαρής", ὅπερ τίθεται καὶ ἁπλῶς καθ' ἑαυτὸ, ὡς παρ' Ἀθηναίῳ "εἶτα ποτάριον ἐν ἑκάστῃ τραπέζῃ παρατίθεται κεκραμένου ὑδαροῦς". Ἄλλος λόγος, δι' ὃν ὁ ἀρχαῖος σπανίως ὑπέπιπτεν εἰς βαρεῖαν μέθην εἶνε ὅτι ἡ εἰς τὰ κακηλεῖα φοίτησις καὶ μάλιστα ἡ οἰνοποσία ἐν καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐνομίζετο ὡς ἀγενὴς πρᾶξις. Οὕτως ἐξηγεῖται ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῶν κλασ. χρόνων δὲν ἀποκαλεῖται "μέθυσος" ἀλλὰ "μεθυστικὸς" τ. ἔ. ῥοπὴν τινα πρὸς μέθην ἔχων, ἐν ᾧ μὲ τὸ πρῶτον ἐπίθετον ἐκοσμοῦντο ἐκεῖνα τῶν γυναικῶν, ὅσαι ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ ἐτέλουν τὰ ὄργια τοῦ Βάκχου.

Ταύτας ἐννοεῖ ὁ κωμικὸς ἀναφωνῶν

"ὦ θερμάσταται γυναῖκες, ὦ ποτίστραι,
κἀκ παντὸς ὁμεῖς μηχανάσθαι πειεῖν,
ὦ μέγα κακήλαις ἀγαθὸν, ἡμῖν δ' αὖ κακόν·
κακὸν δὲ καὶ τοῖς σκευαρίοις καὶ τῇ κρόκῃ".

Ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἕπεται ὅτι ἡ οἰνοποσία τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων ἦτο ὑπερτέρα τῆς τῶν ἀνδρῶν. Ἡ ἀσθενὴς τῆς γυναικὸς κρᾶσις καὶ ἡ τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς λεπτότης εἶνε ἀποχρῶντες λόγοι ὅπως κατανοήσωμεν ὅτι, ὁσάκις αὕτη ἐλάμβανε μέρος ἐν τοῖς συμποσίοις, ἐξώκελλεν εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον τοῦ ἀνδρὸς εἰς παροινίας· "λαθεῖν δ' ἐστὶν ἀδύνατον τὴν γυναῖκα πιοῦσαν οἶνον· πρῶτον μὲν γὰρ οὐδ' ἔχει οἶνου κυρείαν ἡ γυνή· πρὸς δὲ τούτοις φιλεῖν δεῖ τοὺς συγγενεῖς τοὺς ἑαυτῆς καὶ τοὺς τοῦ ἀνδρὸς ἕως ἐξανεψίων κ. τ. λ." (Ἀθην. I. σ. 440 f.).

Ὁ οἶνος ἐπίνετο, ὡς εἴδομεν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κεκραμένος, καὶ ὡς τοιοῦτος πρέπει νὰ νοηθῇ παντοῦ ὅπου ἀναφέρεται, ἐκτὸς ἐὰν προσδιορισθῇ διὰ τοῦ ἐπιθέτου "ἄκρατος". Τὸ ἔθιμον εἶνε παλαιότατον ἐπικρατῆσαν μέχρι τῶν Μακεδονικῶν χρόνων· οὕτως ἱστορεῖται ὑπὸ τοῦ Φιλοχόρου ὅτι ὁ τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς Ἀμφικτύων ἔμαθε πρῶτος τὴν κρᾶσιν παρὰ τοῦ θεοῦ Διονύσου. Ἡ κρᾶσις ἐγίνετο ἐν μεγάλῳ ἀγγείῳ ἕνεκα τούτου κρατῆρι κληθέντι· ἀλλὰ πρὶν ἢ γείνῃ αὕτη, ἐκαθαρίζετο προηγουμένως ὁ οἶνος ἀπὸ τῆς τρυγὸς (ὑποστάθμης) ἤτοι διηθεῖτο· ὁ τοιοῦτος ἐλέγετο τότε ἠθημένος ἢ σακκίας, σακκὸς ἴσως, διότι διυλίζετο διὰ σάκκου τινός. Τὸ ὄργανον καλεῖται κατὰ τὸν Πολυδ. ὑλιστὴρ καὶ τρύγοιπος (τρυξ-ἵπος = πίεσις τ. ἔ. δι' οὗ ἐπιέζετο ἡ ὑποστάθμη, τὸ κατακράτι). ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἠθμὸς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ Φερεκράτους·

"Νυνὶ δ' ἀποιζῶν τὴν κόλικα δὸς ἐμπιεῖν
ἔγχει τ' ἐπιθεὶς τὸν ἠθμόν".

Πιθανὸν εἶνε ὅτι ὁ ἠθμὸς διεκρίνετο τῶν ἄλλων ὀργάνων, καθὰ ὁ Hermann παρατηρεῖ κατὰ τοῦτο, καθόσον ἦτο ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένος, καίτοι ὁ Πολυδεύκης, ἐφ' οὗ ἴσως στηρίζεται ὁ Hermann, φαίνεται ὅτι διακρίνει τὸν "χαλκήλατον ἠθμὸν", σκεῦος μαγειρικὸν, τοῦ "ἐπικρητηριδίου". Αἱ ὀπαὶ τοῦ τοιούτου ὀργάνου ἀπετέλουν ἀνθρωπίνους μορφὰς, ποικίλα σχήματα, ἄνθη, ἄστρα κ. τ. λ., ὡς φαίνεται ἐκ τινων μέχρις ἡμῶν διασωθέντων.

Ἐὰν ὁ οἶνος ἀνεμιγνύετο κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους καὶ μετὰ θερμοῦ ὕδατος, ὡς παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἡ λεγομ. calda, ἐὰν δύναμαι ν' ἀποφανθῶ μετὰ βεβαιότητος· ὁ Πολυδεύκης εὑρίσκεται ἐν ἀπορίᾳ "εἰ παρά τινι τῶν ἀρχαίων θερμῷ χρωμένους ἐπὶ τῷ πιεῖν ἔστιν εὑρεῖν". Καὶ οὕτος μὲν ὁμιλεῖ ἁπλῶς περὶ τῆς χρήσεως θερμοῦ ὕδατος "ἐπὶ πότῳ", ὁ δὲ Becker ἐκφράζεται ἄνευ διστάγμοῦ τινος ὅτι ὁ οἶνος ἐκεράννυτο οὐ μόνον μετὰ ψυχροῦ ἀλλὰ καὶ μετὰ θερμοῦ ὕδατος. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου παρατίθεται μεταξὺ ἄλλων δύο χωρία ἐκ τῶν κλασικῶν χρόνων, ἅτινα δὲν φαίνονται λίαν πειστικά· διότι ἐν τῷ πρώτῳ γίνεται λόγος μόνον περὶ ὕδατος οἰκειακοῦ φρέατος (παρ' ἑαυτῷ), ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου δὲν ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα τοῦ Beckeb, διότι δὲν ὁρίζεται τὸ εἶδος τοῦ ποτοῦ, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς τελευταίας ἐρωτήσεως. Ἐπίσης καὶ τὰ ἐπίλοιπα παραδείγματα ἐκ τῶν κωμικῶν (παρ' Ἀθην. Γ, σ. 113) δὲν ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ οἶνος ἐπίνετο κεκραμένος μὲ θερμὸν ὕδωρ, ἀλλ' ἁπλῶς ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἔπινον θερμὸν ὕδωρ . ἐν ταῖς εὐσυχίαις, ὡς ἀφ' ἑτέρου λέγεται "ἐπίστανται δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ τὸ πάνυ ψυχρὸν ὕδωρ ἐν ταῖς προπόσεσιν". Ἀπεναντίας ὁ Στράττις λέγει ῥητῶς·

"οἶνον γὰρ πιεῖν
οὐδ' ἂν εἰς δέξαιτο θερμὸν, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον
ψυχόμενον ἐν τῷ φρέατι καὶ χιόνι μεμιγμένον".

Τὸ μόνον χωρίον, ὅπερ δύναται νὰ ἔχῃ σημασίαν τινά, εἶνε τὸ παρ' Ἀθηναίῳ, Η, σ. 352 b, ἐν ᾧ ἱστορεῖται τὸ τοῦ περιφήμου

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΟΙΚΙΑΙ.

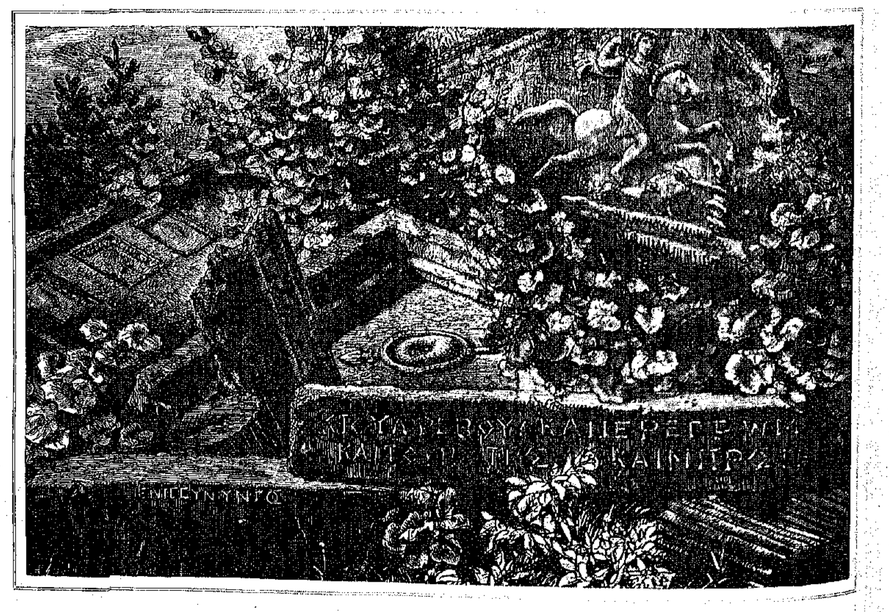

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΙ.

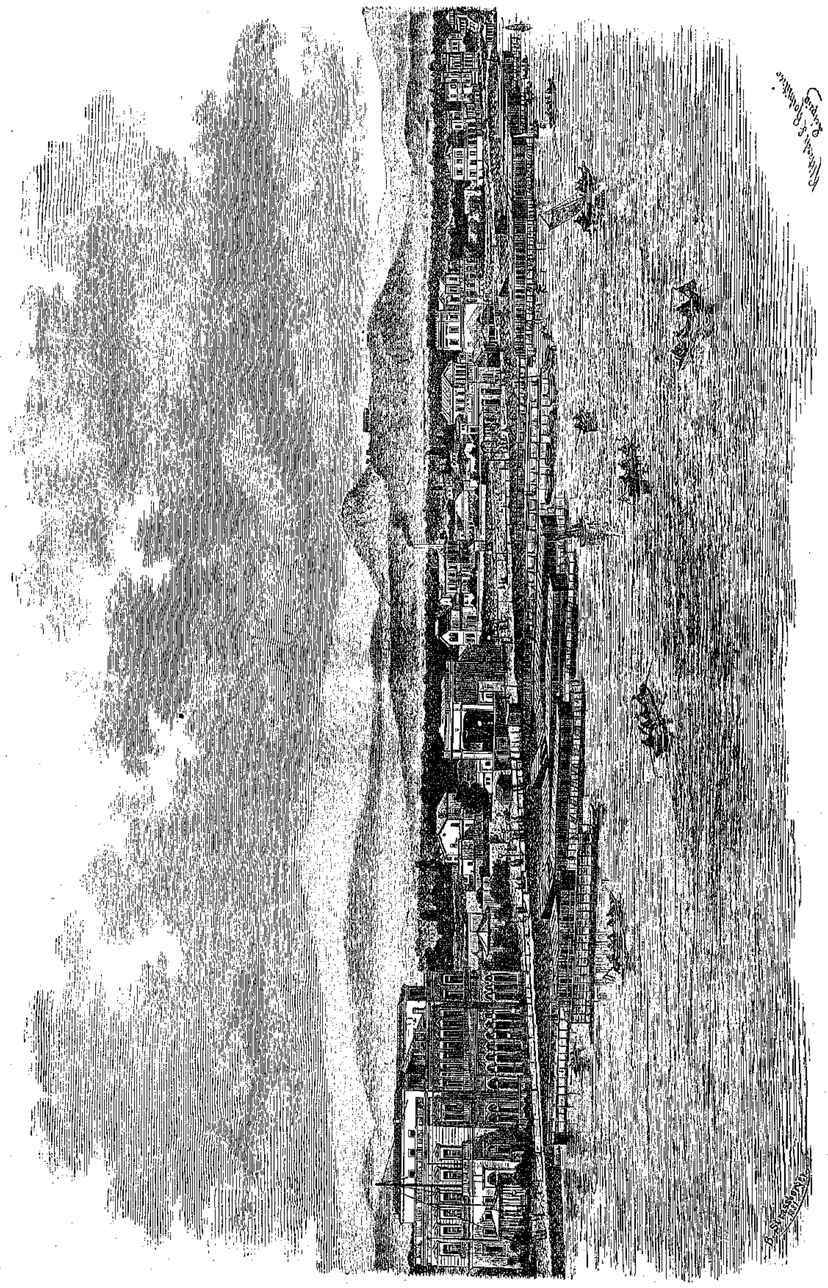

ΤΟ ΝΕΟΝ ΦΑΛΗΡΟΝ.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ.

(Συνέχεια.)

(μετὰ εἰκόνων, ὅρα σελ. 168.)

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

Μεταξὺ Τυρνόβου καὶ Σέλβης καὶ οὐ μακρὰν τῆς Νικοπόλεως εὑρίσκονται ἐρείπιά τινα οἰκοδομῶν, τμήματα κιόνων καὶ ἀετωμάτων, προδίδοντα ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν καταγωγήν. Ὀρθὴ ἔτι ἵσταται πλησίον τῆς Σέλβης στήλη τις, ἣν οἱ ἐντόπιοι καλοῦσι Δικιλιτὰς ἤτοι "τὸν μεμονωμένον λίθον", ὃν ἐσφαλμένως τινὲς ἐξέλαβον ὡς τουρκικὸν τρόπαιον, ἐν ᾧ εἶναι ἀρχαία στήλη ῥωμαϊκοῦ ὑδραγωγείου.

Ὅτι οἱ κολοσσοὶ τοῦ Καρνὰκ διὰ τὸν αἰγύπτιον φελλάχον, ὅτι οἱ κίονες τῆς Περσεπόλεως διὰ τὸν Πέρσην, καὶ αἱ πλήρεις γλυφῶν στῆλαι τῆς Οὐξμάλης διὰ τὸν Μεξικανὸν, εἶναι διὰ τὸν κάτοικον τῆς κεντρικῆς Βουλγαρίας τὸ δικιλιτὰς καὶ ὁ πέριξ αὐτοῦ χῶρος, τόπος ἀρχαίων παραδόσεων καὶ ἀναμνήσεων. Ἡ θέσις αὕτη εἶναι ὅμως καὶ ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν ἀξιοσημείωτος, διότι ἐνταῦθα συνεκροτήθη ἐν ἔτει 1396 ἡ γνωστὴ μάχη τῆς Νικοπόλεως.

Πρὸς ὁρισμὸν τῆς ἀρχαιότητος τῶν μνημείων τούτων οἱ Βούλγαροι λέγουσιν, ὅτι ἀνήκουσιν εἰς ἐποχὴν ἀρχαιοτέραν τῆς τῶν Γενεβλῶν (τῶν Γενουηνσίων), διότι διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐμφαίνονται ἐν Βουλγαρίᾳ πάντα τὰ ἀνήκοντα εἰς ἀρχαίους χρόνους. Ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τῶν ἀρχαίων τούτων λειψάνων εἶναι εὔκολον ν' ἀναγνωρίσῃ τις ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἐποχὴν, πιθανῶς εἰς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν εἰς τὰ μέρη ταῦτα ὑπῆρχεν ἡ ῥωμαϊκὴ ἀποικία τῆς Νικοπόλεως, ἡ Nicopolis ad Haemum παρὰ Ῥωμαίοις καλουμένη.

Ἐντὸς βαθέος τοῦ ἐδάφους κοιλώματος βλέπει ὁ περιηγητὴς συγκεχυμένον σωρὸν ἀρχαίων ἐρειπίων ἐν μέσῳ ὑψηλῶν χόρτων καὶ ἀγρίας φυτείας. Εἶναι δὲ τὰ ἐρείπια ταῦτα τεμάχια ζωφόρων καὶ ἀετωμάτων μετ' ἀναγλύφων, κιονίσκοι καὶ τύμπανα κιόνων, πλάκες μὲ εὐαναγνώστους Ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς καὶ ἐν γένει λείψανα ἐμφαίνοντα τὴν ὕπαρξιν ἀρχαίου τινὸς οἰκοδομήματος μεγάλων διαστάσεων, ἴσως ῥωμαϊκοῦ τινος ναοῦ. Ἡ ἡμετέρα εἰκὼν ἐγένετο ἐκ φωτογραφίας, ληφθείσης πρὸ μικροῦ ἐπιτοπίως. Ἐπὶ τοῖς ἀρχαίοις τούτοις μνημείοις οἱ κάτοικοι τῆς χώρας εἰσὶν ὑπερήφανοι, καὶ συνιστῶσι τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν εἰς πάντα περιηγητήν· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τῷ ἀρχαιολογοῦντι οὐκ ὀλίγον παρέχουσι τὸ ἐνδιαφέρον τὰ λείψανα ταῦτα ἀρχαίας ἐποχῆς.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΟΙΚΙΑ.

Ἡ ἑτέρα τῶν εἰκόνων ἡμῶν παριστάνει αἴθουσαν ὑποδοχῆς ἐν τινι βουλγαρικῇ τοῦ Βεβρόβου οἰκίᾳ. Αἱ οἰκίαι τοῦ Βεβρόβου ἔχουσιν ὅλαι σχεδὸν ἓν μόνον πάτωμα, εἰσὶ δὲ εὐρύχωροι καὶ καλῶς διῃρημέναι ἐσωτερικῶς· ἡ αἴθουσα πρὸ πάντων προξενεῖ καλὴν ἐντύπωσιν μὲ τὰ μεγάλα αὐτῆς παράθυρα, βλέποντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ συσκίου κήπου, μὲ τὰς ὑψηλὰς αὐτῆς ὀροφὰς, μὲ τὴν εἰκόνα ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς γωνίᾳ, καὶ μὲ τὰ ἀναπαυτικά της ἀνάκλιντρα παρὰ τοὺς τοίχους, τὰ ἐνθυμίζοντα κάπως τὸν τουρκικὸν τρόπον τοῦ βίου. Καὶ οἱ κοιτῶνες εἰσὶ καλῶς καὶ πλουσίως ἠρμοσμένοι, καὶ πανταχοῦ φαίνεται ἡ μέριμνα τῆς οἰκοδεσποίνης, ἧς ὁ βίος διέρχεται ἐντὸς τῆς οἰκίας ταύτης. Ὑπάρχουσιν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ οἰκίαι κεκοσμημέναι ἐντελῶς κατ' εὐρωπαϊκὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν ξένον περιηγητὴν ἐνδιαφέρει κυρίως ἡ καθαρῶς βουλγαρικὴ οἰκία, ἐν ᾗ δύναται νὰ σπουδάσῃ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ λαοῦ τούτου, περὶ οὗ τοσοῦτος ἐπ' ἐσχάτων ἐγένετο λόγος, καὶ ὅστις ἀκόμη διατελεῖ μακρὰν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκ τῶν διαφόρων περὶ Βουλγαρίας περιγραφῶν (καὶ ἐσχάτως πολλὰ ἐγράφησαν καὶ γράφονται) ἐξάγεται ὅτι οἱ Βούλγαροι εἶναι λαὸς ἀρχαϊκὸς καὶ φιλόξενος, καὶ ἡ οἰκοδέσποινα πρὸ πάντων θύμως περιποιεῖται τὸν τὴν οἰκίαν αὐτῆς ἐπισκεπτόμενον ξένον. Ἀπὸ τοῦδε ἡ Βουλγαρία, ἐρχομένη εἰς πλέον ἄμεσον μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐπαφὴν, θὰ ἐξοικειωθῇ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μὲ τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, εἰς ὃ θὰ συντελέσει κυρίως ὁ εὐρωπαϊκὸς πρίγκηψ, ὅστις μετὰ τὸν τελευταῖον ῥωσσο-τουρκικὸν πόλεμον ἀνεκηρύχθη ἡγεμὼν τῆς χώρας ταύτης.

Βεβαίως τὰ πράγματα ἐν τῇ νεοσυστάτῳ ταύτῃ ἡγεμονίᾳ θὰ διατελοῦσιν ἀκόμη ἐν εὐρύθμῳ καταστάσει. Πολλαὶ εἶναι αἱ ἐλλείψεις, πολλὰ τὰ χρήζοντα διορθώσεως· ἀλλ' ἡ καλὴ θέλησις κατορθώσῃ τὰ πάντα μὲ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐτῶν. Ἡ παρουσία λέγει ὅτι ἡ Ῥώμη δὲν ἐκτίσθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, καὶ ἡ παρουσία αὕτη εἶναι ἀληθεστάτη καὶ φιλοσοφικωτάτη ἐν τῇ συντομίᾳ τῆς.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΠΕΤΡΟΥ Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ποιητοῦ Ἀριστ. Βαλαωρίτου.

Ἀηδόνι, δὲν ἀκοῦμε πιὰ τὴν ἔρημη λαλιά σου,
Ποῦ ἔριχνες λυπητερὰ μέσα 'ς τὴν ἐρημία.
Μὴ σὲ ξεπῆρ' ὁ ἄνεμος; Βραχῆκαν τὰ πτερά σου
Ἀπὸ βροχή; — Ἤσυ νὰ 'δρῶ τὴν ἔρημη Μαρία*).
Ἐκείνην, ὅπου ἔκλαψε μὲ θλιβερὰ τραγούδια,
Ποῦ τὴν θρηνῆσαν οἱ δενδροὶ, τοῦ κάμπου τὰ λουλούδια.

Γιὰ 'κείνην ἐτραγούδησα, γιὰ 'κείνην ἐθρηνοῦσα,
Γιὰ 'κείνην ἐπλανώμουνα 'ς τὰ μνήματα, γιὰ μία
Ἐτόνισα τὴ λύρα μου. Παντοῦ αὐτὴν θωροῦσα,
Καὶ ἔζησα κι' ἀπέθανα μόνο γιὰ τὴ Μαρία.
Αὐτὴν θρηνοῦσα, ἔρημος, μὲ θλιβερὰ τραγούδια,
Ἀντάμα μὲ τῆς ἐξοχῆς τὰ κίτρινα λουλούδια.

Μ' ἐφάνανε τὰ δάκρυα, μ' ἐρίμαξαν οἱ θρῆνοι,
Μ' ἐγέρασαν τὰ κλάματα, μ' ἀσπρίσαν τὰ μαλιά μου.
Ἀ 'σ τὸν κόσμο τί νὰ κάνω πιά; Ἀκούω . . . μὲ κράζει 'κείνη,
Μὲ κράζει τὸ παιδάκι μου, μὲ κράζει ἡ Μαριά μου.
"Ἔλα, πατέρα, ἄφησε τσ' ἐρμιαῖς καὶ τὰ λουλούδια,
Σοῦ ἐρημάξαν τὴ καρδιὰ τὰ ἔρημα τραγούδια."

Πάω . . . βάλτε με 'ς τὸ χῶμά τῆς, ποῦ μούσκεψα μὲ δάκρυα
Κοντὰ εἰς τὸ παιδάκι μου, φυτέψτε μας δυὸ κρῖνα,
Ποῦνε χλωμὰ καὶ κίτρινα ν' ἀνθοῦν ἐκεῖ 'στὴν ἄκρη,
Νὰ λέν, ἐδῶ ἀναπαύεται ἡ δόλια ἡ Μαρίνα.
Κι' ὁ δόλιος ὁ πατέρας τῆς, ποῦ μὲ πικρὰ τραγούδια
Θρηνοῦσε μέσ' τὰ μνήματα, μὲ νεκρικὰ λουλούδια.

Σύρε, Ἀριστοτέλη μου, σκιάζεται τὸ σκοτάδι
Μονάχη ἡ Μαρία σου, σ' ἀναζητεῖ σιμά της
Ἀ 'σ τὸν παγωμένο καὶ ψυχρὸ, 'ς τὸν ἔρημο τὸ Ἅδη.
Σύρε, γιὰ 'δὲς τοῦ ἔστρωσε τὰ κρύα σάβανά τῆς.
Σύρε καὶ δέξου κι' ἀπὸ 'μὲ ἐτοῦτο τὸ τραγοῦδι,
. . . . . γιὰ νεκρικὸ λουλοῦδι.

*) Ὁ ἀείμνηστος ποιητὴς εἰς ἄλλα τὰ ποιήματά του ἐθρήνησε τὴν θυγατέρα Μαρίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐκείνης ἡ θρῆνος καὶ τὸ μελαγχολικὸν χαρακτηριστικὸν αὐτά.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΚ ΤΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Ο ΚΟΜΝΗΝΟΣ.

(συνέχεια· ὅρα προηγούμ. ἀριθμ.)

— Ἀνδρόνικε, εἶπεν ὁ Πτερυγιονήτης καὶ ἀγρίως ἔλαμπον οἱ ὀφθαλμοί του. Ἡ ἀπόφασις ἡμῶν ἔσται βραχεῖα ὡς ἀστραπὴ καὶ βαρεῖα ὡς κεραυνός. Ὁ προδότης δέον ν' ἀποθάνῃ!

— Θάνατος τῷ προδότῃ! ἀνέκραξαν μιᾷ φωνῇ ὁ Ἁγιοχριστοφορίτης καὶ ὁ Τρίψυχος.

— Ἂς συνταχθῇ λοιπὸν τὸ ἔγγραφον, ὅπως ὑποβληθῇ ἀμέσως τῷ βασιλεῖ, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος.

Ὁ Τρίψυχος, γραμματεὺς τοῦ ἀπαισίου τούτου καὶ ἀνόμου συνεδρίου, ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ βαθέως κόλπου τοῦ ἐπενδύτου του φύλλον χάρτου, συνέταξε τὸ ἔγγραφον, δι' οὗ ἡ βασίλισσα Μαρία, ἀποδειχθείσης τῆς μετὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ κράτους συνεννοήσεώς της, ἐκηρύττετο ἔνοχος καὶ κατεδικάζετο εἰς τὸν τοῦ προδότου θάνατον. Ἐν' ᾧ δὲ συνετάτετο τὸ φρικῶδες ἔγγραφον ὁ Ἀνδρόνικος ἱστάμενος παρὰ τὸ παράθυρον καὶ βλέπων ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸν ὡραῖον Βόσπορον, ἐπρόδιδε διὰ τῶν συνεχῶν τοῦ σώματός του κινήσεων τὴν ἀνυπομονησίαν, ὑφ' ἧς ἐκυριεύετο.

Ἐν τῇ πάλῃ κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ ἀνταγωνιστοῦ του εἶχεν ἐξέλθει νικητής· ἀλλὰ διὰ νὰ ἦναι ἡ νίκη του ἐντελὴς ἔπρεπε νὰ ἴδῃ αὐτὸν κείμενον νεκρόν. Ὁ Ὀρίαμβος τοῦ Ἀνδρονίκου μόνον διὰ τοῦ θανάτου τῆς Μαρίας ἐστέφετο, καὶ ἡ Μαρία ἔπρεπε ν' ἀποθάνῃ.

Ἐπερίμενε τὸ ἔγγραφον, φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν τριῶν ἀνόμων κριτῶν, διότι ἤθελε νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸ εἰς τὸν ἡγεμόνα πρὸς ὑπογραφήν. Ἔλειπεν ἀκόμη ἡ ὑπογραφὴ αὕτη ὅπως ἐκτελεσθῇ ἡ φρικώδης ἀπόφασις. Αὐτὴν τὴν ὑπογραφὴν ἔμελλε νὰ ζητήσῃ τώρα ὁ Ἀνδρόνικος παρὰ τοῦ βασιλέως.

Ὁ υἱὸς ὤφειλε νὰ ὑπογράψῃ τὴν θανατικὴν ποινὴν τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρός· ὁ βασιλεὺς ὤφειλε νὰ στέψῃ τὴν νίκην τοῦ Ἀνδρονίκου διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς.

Μήπως ἠσθάνετο τύψιν συνειδότος ὁ ὑποβάλλων εἰς τὸν βασιλέα τὴν παρὰ φύσιν ταύτην ἐπικύρωσιν τῆς φρικώδους ἀποφάσεως; Ἡ ὑπεροπτικὴ γυνὴ, ἥτις μόνη ἐτόλμησε ν' ἀντισταθῇ κατ' αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ ἐκ τῆς χορείας τῶν ζώντων. Ὁ τελευταῖος φραγμὸς, ὅστις ἐχώριζεν ἀκόμη τὸν φιλόδοξον ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἔπρεπε νὰ καταπέσῃ, καὶ τὴν ἀπόφασιν τριῶν αἱμοχαρῶν κριτῶν, εὐπειθῶν τῶν θελήσεων αὐτοῦ ὀργάνων, τὴν φρικτὴν ταύτην ἀπόφασιν ἔπρεπε — καὶ ἄνευ ἀναβολῆς — νὰ κυρώσῃ ὁ βασιλεύς.

Τὸ ἔγγραφον ἦτο ἕτοιμον. Μὲ πυρετώδη βίαν ἥρπασεν αὐτὸ ὁ Ἀνδρόνικος ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ τείνοντος αὐτὸ Τριψύχου, καὶ ὡς λύκος αἷμα ἀσφραινόμενος διηυθύνθη πρὸς τὴν ἀνατολικὴν τῶν ἀνακτόρων πτέρυγα, ἣν κατεῖχεν ὁ αὐτοκράτωρ.

Ταλαίπωρε Μαρία! Εἰς τὴν θύραν τῆς σκοτεινῆς εἱρκτῆς σου κρούει ἤδη ἡ ψυχρὰ τοῦ θανάτου χεὶρ· ὁ ἀμείλικτος ἐχθρός σου κρατεῖ τὸν ἀπαίσιον ἐκεῖνον χάρτην, ὅστις σὲ διαγράφει ἀπὸ τὴν χορείαν τῶν ζώντων· ἡ μεγάλη λιθίνη κλίμαξ, ἡ ἀνερχομένη πρὸς τὰ δωμάτια τοῦ αὐτοκράτορος, ἀντηχεῖ ἤδη ἀπὸ τῶν ὑημάτων τοῦ σπεύδοντος Ἀνδρονίκου.

Δύστηνε Μαρία! Ὁ ὀδλιος ἐχθρός σου σοὶ προσέφερε τὴν χεῖρά του, σοὶ ἐπρότεινε νὰ σὲ καταστήσῃ συγκάθεδρον ἐπὶ τοῦ θρόνου· καὶ σὺ ἠρνήθης τὴν προσφορὰν ταύτην! Σὺ ἐτόλμησας νὰ περιφρονήσῃς αὐτόν! Πρέπει λοιπὸν ν' ἀποθάνῃς!

Καὶ ἀνήρχετο ὁ Ἀνδρόνικος τὴν εὐρεῖαν κλίμακα, ὅπως θέσῃ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀκάκου παιδὸς τὸν κάλαμον, ὅστις ἐμβεβαμμένος εἰς τὸ αἷμα τῆς μητρὸς ἐπρόκειτο νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν φρικτὴν ἀπόφασιν.

Ἀπαίσιον τοῦτο δικαίωμα τῶν βασιλέων καὶ ἰσχυρῶν τῆς γῆς! Ἐκ μιᾶς ὑπογραφῆς των, ἣν πολλάκις θέτουσιν ἄλως ἀπροσέκτως καὶ ἀφῃρημένοι, νὰ ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου! Δύναται τὸ μεγαλεῖον τοῦ θρόνου νὰ ἱκανοποιήσῃ διὰ τὸ φρικῶδες τοῦτο προνόμιον; Ὦ βασιλεῖς, πόσον εἶσθε δυστυχεῖς ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ δόξῃ ὑμῶν! Πόσην εὐθύνην ἀναλαμβάνετε, οἰκειοποιούμενοι τὸ δικαίωμα τοῦ ὑψίστου Θεοῦ! Ὁ ἄρχων τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου κάθηται ἐν Οὐρανῷ ἐπὶ θρόνου δόξης· κάθηται ὑπεράνω πάντων. Αὐτὸς καὶ βασιλεῖς κρίνει καὶ ἐπαίτας. Αὐτός ἐστιν ὁ δίδων τὴν ζωὴν, αὐτὸς καὶ μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ ν' ἀφαιρῇ αὐτήν. Πῶς σεῖς, βασιλεῖς τῆς γῆς, ἄνθρωποι θνητοὶ καὶ ψαρτοὶ, πῶς ἀντιποιεῖσθε τὸ δικαίωμα τοῦτο; Πῶς τολμᾶτε σεῖς νὰ προλάβητε τὴν χεῖρα τοῦ Ὑψίστου καὶ νὰ ὁρίσητε τὸ τέρμα τοῦ βίου ἑνὸς ἀνθρώπου; Λησμονεῖτε ὅτι ὅταν ἠχήσῃ ἡ σάλπιγξ ἐκείνη ἡ ἐσχάτη θέλετε ἐμφανισθῆ καὶ σεῖς ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ ἀνωτάτου καὶ ἀδεκάστου Κριτοῦ, ὅπως δώσητε λόγον τῶν πράξεων ὑμῶν ὅλων; Δὲν φοβεῖσθε τὴν φωνὴν ἐκείνην, ἥτις αὐστηρῶς θέλει ἀπαιτήσει παρ' ὑμῶν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὃν σεῖς ἐθανατώσετε; Φρικτὸν προνόμιον τῶν βασιλέων καὶ ἰσχυρῶν τῆς γῆς!

Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ θρόνου ἵστατο ὁ Ἀλέξιος καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἀνδρόνικος εἰσῆλθε κρατῶν ἐν χερσὶ τὸ φρικῶδες ἔγγραφον. Τὸ βλέμμα τοῦ ἰσχυροῦ συμβούλου καὶ κηδεμόνος προσηλώθη θλοσυρὸν καὶ ἀπειλητικὸν ἐπὶ τοῦ ἡσύχου καὶ ἀθῴου τοῦ παιδὸς ὀφθαλμοῦ. Τὸ αἱμοβόρον θηρίον ἐμάγευεν ἤδη τὴν ἀσθενῆ αὐτοῦ λείαν.

— Ἄρχων ζωῆς καὶ θανάτου, βασιλεῦ, ἤρχισεν ὁ Ἀνδρόνικος κλίνων τὸ γόνυ, σήμερον μέλλεις νὰ ἐξασκήσῃς τὸ ὕψιστόν σου δικαίωμα, μέλλεις νὰ ἐπικυρώσῃς διὰ τῆς ὑπογραφῆς σου τὴν καταδίκην ἐπικινδύνου προδότου.

Καὶ ἔτεινε τῷ Ἀλεξίῳ τὸ ἔγγραφον.

Ὁ βασιλεὺς ἔλαβεν αὐτὸ καὶ ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα. Ἐν τῷ ἅμα ὠχρότης θανάτου ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Ὁ νόμος εἶναι εἰς ἄκρον αὐστηρὸς κατὰ τῶν προδοτῶν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀνδρόνικος ἐγειρόμενος.

— Ἡ καταδίκη τῆς βασιλίσσης! ἐψέλλισεν ὁ Ἀλέξιος. Τῆς μητρός μου ὁ θάνατος!

— Ἡ γυνὴ, ὦ βασιλεῦ, ἡ τολμῶσα νὰ παραδώσῃ τὴν χώραν εἰς τοὺς ἀσπονδοτέρους σου ἐχθροὺς, δὲν εἶναι πλέον βασίλισσα, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος μετὰ φωνῆς ἀγρίας καὶ ἀποτόμου. Μήτηρ σου δὲν εἶναι ἄξια νὰ καλῆται πλέον γυνὴ, ἥτις καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως της ἐπεβουλεύθη·

— Ἐγὼ — ἐξηκολούθει ψελλίζων ὁ Ἀλέξιος, καὶ ὁ χάρτης ἔτρεμεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ — ἐγὼ νὰ ὑπογράψω τὴν καταδίκην της; Ἐγὼ νὰ παραδώσω τὴν μητέρα μου εἰς τὸν δήμιον; Θεέ μου! Θεέ μου!

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ ἡ φωνή του εἶχέ τι τὸ τραχὺ καὶ ἀπαίσιον, τοῦ θρόνου σου ἡ σωτηρία τὸ ἀπαιτεῖ. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο πρέπει νὰ ὑπογραφῇ.

— Ὦ! Ἀνδρόνικε, εἶπεν ὁ παῖς, τί ζητεῖς παρ' ἐμοῦ; Εἶναι μήτηρ μου, Ἀνδρόνικε! Ἄφες μέ! Σὲ ἱκετεύω, μὴ ζητεῖς παρ' ἐμοῦ νὰ ἐμβάψω τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ αἷμα τῆς μητρός μου!

— Συλλογίσου, βασιλεῦ, ἀνέκραξεν ὁ Ἀνδρόνικος πλησιάζων καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτί· συλλογίσου ὅτι τὸ ἀπαιτεῖ τοῦ κράτους σου ἡ ἡσυχία καὶ ἀσφάλεια· τὸ ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, οὗ σὺ ἐτάχθης ἀνώτατος φρουρός!

— Ἄφες με, Ἀνδρόνικε, δὲν δύναμαι νὰ τὸ πράξω. Ἡ χεὶρ μου τρέμει· ὁ ὀφθαλμός μου θολοῦται· ἡ καρδία μου στάζει αἷμα. Δὲν δύναμαι! Δὲν δύναμαι!

Καὶ δάκρυα ἄφθονα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παιδός.

— Πρέπει νὰ τὸ πράξῃς, βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος καὶ τὸ πικρὸν τῆς χαιρεκακίας μειδίαμα ἐπεκάθητο ἐπὶ τῶν χειλέων του. Πρέπει νὰ ἱκανοποιήσῃς τὸν νόμον. Ἀποφυγὴ δὲν ὑπάρχει.

— Ὦ! Ἀνδρόνικε, μὴ ζητεῖς τοῦτο παρ' ἐμοῦ! Ἄφες με νὰ φύγω· ἄφες με νὰ κατέλθω τοῦ θρόνου τούτου καὶ νὰ φύγω

μακρὰν, μακρὰν, διὰ νὰ μὴν ἀναγκασθῶ νὰ πράξω ἔργον τόσον σκληρόν.

— Ἀδύνατον! εἶπε ψυχρῶς ὁ Ἀνδρόνικος.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἐψιθύριζεν ὁ παῖς.

— Δὲν εἶναι ὥρα αὕτη δακρύων καὶ στεναγμῶν, βασιλεῦ. Ὁ νόμος ζητεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου.

— Ἄφες με τοὐλάχιστον νὰ ἴδω ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν μητέρα μου! Ἄφες με, Ἀνδρόνικε, ἅπαξ μόνον νὰ φιλήσω ἀκόμη τὸ γλυκὺ τῆς μητρὸς μου πρόσωπον! Ἄφες με ν' ἀποθάνω πλησίον της! Ὦ! πόσον ἐπιθυμητὸς θὰ μοὶ ἦτον ὁ θάνατος! . . . Ἀνδρόνικε, εὐσπλαγχνίσου με!

— Τοῦ τριςενδόξου βασιλέως Μανουὴλ ὁ υἱὸς οὕτω λαλεῖ; Ὦ βασιλεῦ, τοιοῦτον ἂν σ' ἔβλεπεν ὁ πατήρ σου, ὁ μέγας ἐκεῖνος ἡγεμὼν, τί θὰ ἔλεγεν;

— Ἀνδρόνικε, δὲν δύναμαι, δὲν δύναμαι! — Ὄχι! Ὄχι! εἶπεν ὁ Ἀλέξιος, ῥίπτων μακρὰν αὐτοῦ τὸ ἔγγραφον.

— Δὲν ὑπογράφεις; ἀνεβόησεν ὁ Ἀνδρόνικος, δάκνων τὸ χεῖλός του. — Πολὺ καλά! Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐγὼ ἀπέρχομαι καὶ σὲ ἀφίνω εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν ἦλθον ἐν τοιαύτῃ προθεσμίᾳ ἡλικίᾳ ἀπὸ τῆς ἀποκέντρου Ἀσίας; Πρὸς τοῦτο λοιπὸν ἀνέλαβον πλησίον σου τὰ κοπιώδη τοῦ κηδεμόνος καὶ συμβούλου καθήκοντα; Ὅπως περιφρονῶμαι καὶ μὴ εἰσακούωμαι; — Βασιλεῦ, ἀπέρχομαι, καὶ αὔριον ἐγκαταλείπω ἀνεπιστρεπτεὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν, ὅπου μόνον ἡ προδοσία ἄρχει καὶ ὅπου μόνοι κόλακες εἰσακούονται καὶ τιμῶνται. Κίνδυνοι μεγάλοι, κίνδυνοι φοβεροὶ σοὶ ἐπίκεινται. Οὐδένα ἄλλον δέον νὰ αἰτιασθῇς ἢ σεαυτὸν καὶ μόνον, ὅταν ἡ Θύελλα σὲ καὶ τὸν θρόνον σου παρασύρῃ εἰς τὸν κρημνόν. Εἶπα καὶ ἐλάλησα, βασιλεῦ, καὶ ἁμαρτίαν οὐκ ἔχω.

Καὶ ἁρπάζων τὸ κατὰ γῆς κείμενον ἔγγραφον ὁ Ἀνδρόνικος ἡτοιμάζετο ν' ἀπέλθῃ.

— Ἀνδρόνικε, ἀνέκραξεν ὁ Ἀλέξιος, κρατῶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κρασπέδου τοῦ χιτῶνός του. Μὴ μ' ἐγκαταλείπῃς! Μὴ μ' ἀφήσῃς μόνον· φοβοῦμαι!

— Ὑπόγραψε λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἀνδρόνικος τείνων αὐτῷ τὸ ἔγγραφον.

— Ἀνδρόνικε, ἐν ὀνόματι τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ! Ἐν ὀνόματι τῆς μελλούσης ἡμῶν ζωῆς! Δός μοι καιρόν!

— Ὑπόγραψε!

— Συλλογίσου ὅτι εἶναι μήτηρ μου — Ἀνδρόνικε, ἔσο εὔσπλαγχνος!

— Ὑπόγραψε! ἐπανέλαβεν ἐκ τρίτου ὁ Ἀνδρόνικος.

Καὶ οἱ τρέμοντες τοῦ παιδὸς δάκτυλοι ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ τὸ ἄγριον τοῦ Ἀνδρονίκου βλέμμα ἀπήστραψεν ὑπὸ αἱμοχαροῦς μανίας.

Τὸ φρικῶδες ἔγγραφον ἦτο ὑπογεγραμμένον.

— Θεέ μου, συγχώρησόν μοι! ἐψιθύρισεν ὁ Ἀλέξιος καὶ ἔπεσεν ἀναίσθητος πρὸ τῶν παδῶν τοῦ Ἀνδρονίκου.

— Ἀνανδρε καὶ οὐτιδανέ! εἶπεν οὗτος ῥίπτων βλέμμα περιφρονητικὸν ἐπὶ τοῦ κατακειμένου παιδὸς, καὶ δρομαῖος ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης. —

Ἡ νὺξ εἶχεν ἤδη ἁπλώσει ἐπὶ τῆς γῆς τὸν μέλανα αὐτῆς πέπλον, ὅτε ἡ βαρεῖα θύρα τῆς εἱρκτῆς τῆς Μαρίας ἠνεῴχθη πάλιν. Δύο ἄνδρες εἰσῆλθον εἰς τὸ σκοτεινὸν ὑπόγειον καὶ ψηλαφητῶς διηυθύνθησαν πρὸς τὴν γωνίαν, ἔνθα ἐπὶ τῆς ψάθης ἔκειτο ἡ βασίλισσα.

— Πτερυγιονίτη, ἐδῶ! εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ πρῶτος εἰσελθών· κοιμᾶται.

— Καλλίτερα, Τρίψυχε, ἀπήντησεν ὁ ἕτερος, δὲν θὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ ἐξυπνήσῃ.

Καὶ αἱ δύο στιβαραί του χεῖρες περιέσφιγξαν ὡς δύο σιδηροῖ κρίκοι τὸν τράχηλον τῆς κοιμωμένης γυναικός.

Ἀσθενής τις φωνὴ, ἀνεπαίσθητός τις σπαραγμὸς καὶ πάλιν ἄκρα ἡσυχία. — Ἡ φρικώδης ἀπόφασις εἶχεν ἐκτελεσθῆ. Ἡ βασίλισσα Μαρία δὲν ὑπῆρχε πλέον!

— Ἐτελείωσεν; ἠρώτησε πάλιν ὁ πρῶτος.

— Τετέλεσται! ἀπήντησεν ὁ ἄλλος. Καὶ τὸ πτῶμα;

— Εἰς τὸν Βόσπορον!

Καὶ ἐκ τοῦ ζοφεροῦ ὑπογείου ἐξῆλθον δύο ἄνδρες φέροντες πτῶμα ἀνθρώπινον τετιλυγμένον ἐντὸς σινδόνης· καὶ διηυθύνθησαν ἐν σιωπῇ πρὸς τὸν Βόσπορον καὶ ἔρριψαν τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ φορτίον εἰς τὰ κύματα.

Παρὰ τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον ἵστατο ὁ Ἀνδρόνικος, ὅστις ἐν ᾗ ἤκουσε τὸν κρότον τοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ῥιπτομένου σώματος ἐμειδίασε καὶ ἐστέναξε βαθέως.

— Τέλος πάντων! ἀνέκραξε καὶ ἔκλεισε τὸ παράθυρον.

Τὴν ἐπιοῦσαν πολλὰ πρωΐ πτωχοὶ ἁλιεῖς ἀνασύροντες τὰ δίκτυά των, ἀνεῦρον τὸ κυμαινόμενον πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτὸ ἐντὸς τῆς ἄμμου τῆς παραλίας, ἀγνοοῦντες ἐντελῶς ὅτι ἔθαπτον τὴν πρὸ μικροῦ ἔτι πανίσχυρον ἄνασσαν.

Ἡ μεγαλοπρεπὴς Μαρία, ἡ σύζυγος καὶ μήτηρ βασιλέων "τὸ γλυκερὸν φάος καὶ καλὸν ὅραμα ἀνθρώποις", ἄσημος καὶ ἄγνωστος ἐκοιμήθη ἐπὶ ἐρήμου ὄχθης τὸν ὕπνον τῆς αἰωνιότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Η ΣΤΕΨΙΣ.

"Ἀλέξιον καὶ Ἀνδρόνικον μεγάλων ἐπιθυμῶν καὶ αὐτοκαρτερίας Ὑπερβαλόντες τῶν Κομνηνῶν ἐπὶ τὰ ἔπη!" ΝΙΚΗΤΑΣ ΧΩΝΙΑΤΗΣ.

Τοῦ Ἀνδρονίκου ὁ ἀστὴρ ἔστιλβεν ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι. Ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου κατέπιπτον ἐνώπιόν του τὰ προσκόμματα τὰ χωρίζοντα αὐτὸν ἀπὸ τὸ τέρμα τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν σκοπῶν του. Ὁ παντοδύναμος πρωτοσεβαστὸς Ἀλέξιος εἶχε λησμονηθῆ· ἡ ἀγέρωχος Μαρία, ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ ἀντίπαλος, δὲν ὑπῆρχε πλέον. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος ἐπιδρῶν τινα ἐξασκῶν πατριάρχης Θευδόσιος, ὃν ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξαιρετικῶς ἐτίμα καὶ ἐσέβετο, καὶ αὐτὸς, ἀσθενικὸς καὶ γέρων, εἶχεν ἀποσυρθῆ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς ἐνεργείας· ζητήσας ἐν ἐκουσίῳ ἐξορίᾳ τὴν ἡσυχίαν, ἣν ἡ πολυάνθρωπος πόλις δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ παράσχῃ. Καὶ ἐπὶ στιγμὴν μὲν ἐνόησεν ὁ Ἀνδρόνικος νὰ παραμερίσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ἐχθρόν του δι' ὅπερ εἶχε πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν του· ἀλλ' ὁ Θεοδόσιος, ὅστις ἐφρίττεν ἔτι ἐνθυμούμενος τὸ ἄγριον βλέμμα τοῦ Ἀνδρονίκου τῷ ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ὄχθης στρατοπέδῳ, ὁ Θεοδόσιος, ὅστις ἐνόησεν ὅτι ἅμα ὁ φιλόδοξος καὶ δόλιος ἀνὴρ πατήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως, οὐδεμία πλέον διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀλεξίου ὑπελείπετο ἐλπὶς, ὁ Θεοδόσιος κατῆλθε τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ διαβὰς καὶ θρηνῶν ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς τοῦ λαοῦ του ἐγκατέλιπε τὴν πόλιν, ἣν ἔβλεπε βαίνουσαν πρὸς τὴν ἀπώλειαν. Ὅτε δὲ ὁ Ἀνδρόνικος ἔμαθε τὴν παραίτησιν τοῦ Θεοδοσίου, ἐμειδίασε καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀναγγείλαντα τοῦτο εἰς αὐτόν. "Μ' ἐπρόλαβεν ὁ γέρων ἱερεύς!" Καὶ ἀμέσως ἀντικατέστησε τὸν ἀποχωρήσαντα διὰ τὸν ἀφωσιωμένου αὐτῷ Βασιλείου τοῦ Καματηροῦ, ὅστις πρὸ τοῦδε ἦτο ἓν τῶν εὐπειθεστέρων αὐτοῦ ὀργάνων.

Ὁ Ἀνδρόνικος εἶχεν, ὡς ἐφαίνετο, ὁριστικῶς προσκολλήσει εἰς ἑαυτὸν τῆς τύχης τὸ μειδίαμα καὶ τὴν εὔνοιαν· ἠσθάνετο ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὴν γλυκεῖαν τοῦ βασιλικοῦ στέμματος βάρος· ἠσθάνετο ἤδη ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν εὐχάριστον θερμότητα τῆς βασιλικῆς στολῆς· ἔβλεπεν ἤδη ἑαυτὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἐν τῇ ἀκορέστῳ αὐτοῦ φιλοδοξίᾳ ὁ πρώην ἐξόριστος ὠνειρεύετο σειρὰν ἐτῶν δόξης καὶ τιμῶν.

Ποῖον πρόσκομμα τῷ ἔμενεν ἀκόμη νὰ ὑπερπηδήσῃ; Ἐν σκοτεινὸν ἀντιμέτωπος πρὸς παιδίον ἀνίσχυρον, τὸ ὁποῖον εἶχε κατακρημνίσει ἤδη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Ἓν του φύσημα κατεκρήμνιζε ἀπὸ τοῦ θρόνου τὸ ἀσθενὲς τοῦτο βρέφος· ἓν του νεῦμα ἐξηφάνιζε τὴν σκιὰν ταύτην βασιλέως. Καὶ ὁ Ἀνδρόνικος δὲν ἦτο ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑπομονῆς· ὁ Ἀνδρόνικος ἦτο ὁ ἀνὴρ τῆς ταχείας ἀποφάσεως καὶ τῆς ἔτι ταχυτέρας ἐκτελέσεως· ἦτο ἀνὴρ μὲ θέλησιν σιδηρᾶν ἀμείλικτος εἰς τὰς ἔχθρας του καὶ ἄκαμπτος πρὸς τὸν σκοτεινὸν τείνων.

(ἀκολουθεῖ)

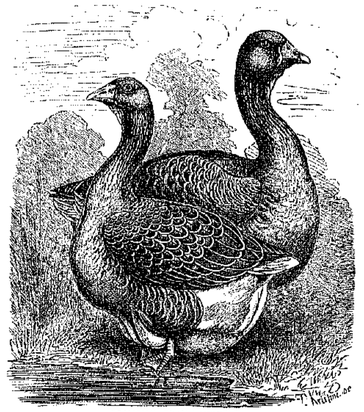

ΧΗΝΕΣ ΤΟΥΛΟΥΖΗΣ.

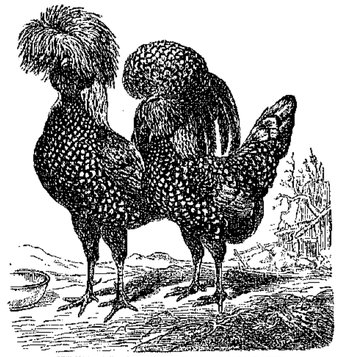

ΧΡΥΣΟΛΟΦΟΙ ΠΑΤΑΒΗΝΑΙ ΟΡΝΙΘΕΣ.

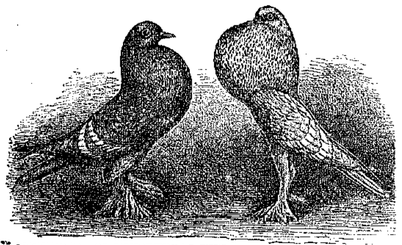

ΟΝΟΚΡΟΤΑΛΟΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ. (Pigmy Pouter.)

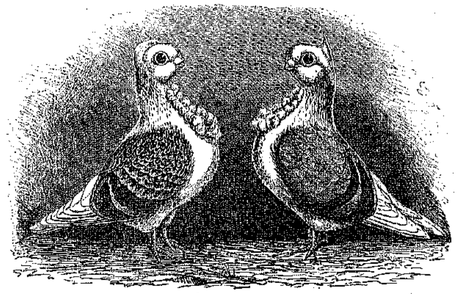

ΛΑΡΟΕΙΔΕΙΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ. (Pigeons cravatés à jabot.)

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΤΗΣ ΒΟΥΧΑΡΑΣ.

ΑΝΔΑΛΟΥΣΙΑΝΑΙ ΟΡΝΙΘΕΣ.

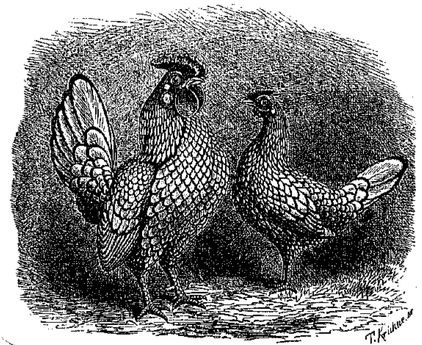

ΟΡΝΙΘΕΣ ΝΑΝΟΙ ΤΟΥ SEBRIGHT. (Bantams.)

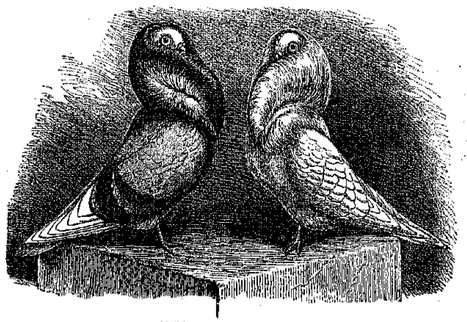

ΙΑΚΩΒΙΝΟΙ. (ἀγγλ. Jack.)

ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΤΗΝΑ ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ καθηγ. Ε. Βαλδάμου "περὶ Πτηνοτροφίας". Ἐκδότης G. Schönfeld ἐν Δρέσδῃ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΕΛΛΑΣ. Ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει τοῦ Ἑσπέρου ἀνηγγείλαμεν τὴν προσεχῆ ἀναχώρησιν τοῦ βασιλέως ἡμῶν ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν· ἤδη δὲ αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις ἀναφέρουσι τὴν ἄφιξιν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ Κυρίου Κουμουνδούρου εἰς Ἄρταν. Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ ἡγεμόνος ἐκ μέρους τῶν κατοίκων ὑπῆρξεν ἐνθουσιωδεστάτη καὶ ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς, ἡ συγκίνησις ἦτο μεγάλη. Ὁ βασιλεὺς κατέλυσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μητροπολίτου, ἔνθα ἐδέχθη τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς προύχοντας· ἐπὶ τρεῖς δὲ ὅλας ἡμέρας ἐπολιορκεῖτο ἡ βασιλικὴ κατοικία ὑπὸ πυκνοῦ πλήθους, ἐξάλλου ὑπὸ τῆς χαρᾶς. Τὸν βασιλέα προσεφώνησαν κατὰ τὴν εἴσοδον ὁ τε μητροπολίτης καὶ ὁ δήμαρχος Ἄρτης· ἀ' ὀλίγων δὲ συγκεκινημένων λέξεων ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς προσφωνήσεις ταύτας. Ἐξ Ἄρτης ἡ βασιλικὴ συνοδεία ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ διὰ ξηρᾶς εἰς Θεσσαλίαν· ἐλέγετο ὅμως ὅτι ἕνεκα τῆς κακῆς κατα στάσεως τῶν ὁδῶν συνεπείᾳ τῶν τελευταίων βροχῶν τὸ δρομολόγιον ἐπρόκειτο νὰ μεταβληθῇ καὶ ὁ βασιλεὺς ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς Θεσσαλίαν διὰ θαλάσσης. Ὁ κ. Κουμουνδοῦρος ἐπεστρεφεν ἐξ Ἄρτης κατ' εὐθεῖαν εἰς Ἀθήνας.

ΓΑΛΛΙΑ. Αἱ ἡμέραι τοῦ ὑπουργείου Φερρὺ εἰσὶ μετρημέναι. Τὰ γαλλικὰ φύλλα ἀναφέρουσι μετὰ θετικότητος ὅτι τῇ 17η τρέχοντος τὸ ὑπουργεῖον θέλει δώσει τὴν παραίτησίν του, καὶ ὁ Γαμβέττας θέλει προσκληθῇ ν' ἀναλάβῃ τὴν πρωθυπουργίαν. Ὁ ἀντιπολιτευόμενος τύπος διατείνεται ὅτι ἡ ἀνόψωσις τοῦ Γαμβέττα εἰς τὴν Ἕδραν τοῦ πρωθυπουργοῦ εἶναι παγὶς στηθεῖσα αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του, ὅπως κλονισθῇ ἡ δημοτικότης αὐτοῦ· ἀφ' ἑτέρου ὅμως φαίνεται ὅτι ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας εἶναι πεπεισμένος, ὅτι ἐπέστη ὁ καιρὸς ὑπουργεῖον Γαμβέττα. Αἱ βουλαὶ τῆς Γαλλίας συνεκλήθησαν διὰ τὰς 28 τοῦ τρέχοντος μηνός· ἐκεῖ δὲ θὰ φανῇ ὑπὸ ποίους οἰωνοὺς ὁ Γαμβέττας θέλει κυβερνήσει τὸν τόπον. — Ἐν Ἀλγερίᾳ τὰ πράγματα δὲν βαίνουσι κατ' εὐχήν. Ἡ Γαλλία περιεπλέχθη εἰς ἐκστρατείαν κοπιώδη καὶ πολυδάπανον, ἧς τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἀρκούντως ἀμφίβολον. Ἂν καὶ αἱ ὀχυραὶ θέσεις καταλαμβάνονται ὑπὸ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, αἱ ἐπαναστάσαι φυλαὶ δὲν δεικνύουσι διάθεσιν ὑποταγῆς, καὶ μάλιστα ἡ ὑπὸ λυσσώδους φανατισμοῦ ἐξαφθεῖσα ἀντίστασις γίνεται δοημέραι πεισματωδεστέρα.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ. Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ τὰ πράγματα περιπλέκονται μετὰ τὴν τελευταίαν στρατιωτικὴν σάσιν. Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπεστάλη κατ' αὐτὰς ἐπιτροπὴ ἐξ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, ὅπως ἐξετάσῃ ἐπιτοπίως τὰ πράγματα. Δὲν φαίνεται ἀπίθανος μία κατοχὴ τῆς χώρας ταύτης ὑπὸ τῶν Ἄγγλων.

ΑΜΕΡΙΚΗ. Ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γάρφηλδ ἀνακηρυχθεὶς πρόεδρος τῶν ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς Ἄρθουρ (ARTHUR CHESTER) εἶναι ἀνὴρ πεντηκοντούτης, καὶ ἀνήκει εἰς τὴν ὁημοκρατικὴν μερίδα, ὁπαδὸς ὢν τῶν ἀρχῶν τοῦ στρατηγοῦ Γράντ. Ὁ Ἄρθουρ δοὺς τὸν νενομισμένον ὅρκον ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τῆς Βασιγκτῶνος διεβεβαίωσεν ἐν τῇ προσλαλιᾷ του, ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς κυβερνήσεως δὲν θέλει μεταβληθῇ, καὶ ἐπεδοκίμασε πάσας τὰς ὑπὸ τοῦ προκατόχου του σχεδιασθείσας μεταρρυθμίσεις. Τὸ ὑπάρχον ὑπουργεῖον διετηρήθη. — Μετά τινας ἡμέρας (τῇ 7|19 Ὀκτωβρίου) αἱ ἡνωμέναι τῆς Ἀμερικῆς πολιτεῖαι θέλουσιν ἑορτάσει τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἀνεξαρτησίας των. Τῇ 7|19 Ὀκτωβρίου 1781 διὰ τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως Yorktown ἐτέθη τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τῆς μεγάλης ἀγγλικῆς ἀποικίας κατὰ τῆς μητροπόλεως αὐτῆς. Ἐν τῷ καταπληκτικῷ ἐκείνῳ ἀγῶνι ὁ γάλλος στρατηγὸς Λαφαγέττης ἠγωνίσθη ἐνδόξως ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τῆς ἐλευθερίας. Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τῆς ἀποτελεσματικῆς ἐκείνης συνδρομῆς ἡ κυβέρνησις τῶν ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐπιζώντων μελῶν τῆς οἰκογενείας Λαφαγέττη πολεμικὸν ἀτμόπλοιον πρὸς μεταφορὰν αὐτῶν εἰς Ἀμερικήν. Καὶ ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις προσκληθεῖσα ἀπεσήμως νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐθνικὴν τελετὴν ἀπέστειλεν ἤδη ἐπιτροπὴν ἐκεῖ.

ΙΤΑΛΙΑ. Ἡ διαδοχεῖσα εἴδησις, ὅτι ὁ Πάπας ἔμελλε νὰ ἀπέλθῃ τῆς Ῥώμης καὶ νὰ κατοικήσῃ ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Μιραμάρ πλησίον τῆς Ταρτέστης, διαψεύδεται ὑπὸ τῶν ἰταλικῶν ἐφημερίδων.

ΑΥΣΤΡΙΑ. Ἠγγέλθη σήμερον τηλεγραφικῶς ὁ θάνατος τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ τῆς Αὐστρουγγαρίας, βαρόνου Χάϋμερλε, συμβὰς αἴφνης ἐν Βιέννῃ ἐξ ἀνευρίσματος τῆς καρδίας. Περὶ τοῦ διαπρεποῦς τούτου πολιτικοῦ ἀνδρὸς θέλομεν πραγματευθῆ ἐν ἑκομένῳ τεύχει.

ΑΝΔΡΕΑΣ Χ. ΛΟΝΤΟΣ.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἀπεβίωσεν ἐν Ἰωαννίνοις ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ὁ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος Ἀνδρέας Χ. Λόντος, γόνος τῆς γνωστῆς οἰκογενείας τῆς Παλοπονήσσου. Ὁ Λόντος διεκρίθη κατὰ τὸ μακρὸν αὐτοῦ στάδιον διὰ τὰς τῇ πατρίδι προσενεχθείσας ὑπηρεσίας· διετέλεσε δὲ δὶς μὲν ὑπουργὸς, πολλάκις δὲ βουλευτής, πρόεδρος τῆς βουλῆς, νομάρχης, καὶ τῷ 1871 διωρίσθη γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰωαννίνοις, ἔνθα διὰ τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ τρόπων καὶ διὰ τῆς εὐσταθοῦς ἅμα καὶ ἀξιοπρεποῦς αὐτοῦ συμπεριφορᾶς ἐρείλκυσε καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς σπουδαίας ἐν Ἠπείρῳ Ἑλληνικῆς κοινότητος. Ἡ κηδεία του ἐγένετο μετὰ ἐκτάκτου μεγαλοπρεπείας ἐν Ἰωαννίνοις, ὁ δὲ νεκρὸς αὐτοῦ μετεκομίσθη εἰς Πάτρας, ἔνθα ἐτάφη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ ψήφισμα τῶν συμπολιτῶν του Πατραίων. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Λόντου ἡ Ἑλλὰς ἀπόλλυσιν ἕνα τῶν ἱκανωτέρων αὐτῆς προξενικῶν ὑπαλλήλων.

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΤΗΣ ΝΑΒΑΡΡΑΣ.

Ἀπὸ τριῶν ἤδη ἑκατονταετηρίδων τὰ ἀπομνημονεύματα διασήμων ἀνδρῶπων, ἐνεργῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰ συμβάντα τῆς ἐποχῆς των, κατέχουσι θέσιν ἐν τῇ φιλολογίᾳ· ἀλλὰ τὰ ἀρχαιότερα ἀπομνημονεύματα ἔχουσιν ἀπὸ τῶν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς τὴν οὐσιώδη διαφορὰν, ὅτι ἐκεῖνα μὲν, τὰ ἀρχαιότερα, ὀλίγον ἀσχολοῦνται μὲ τὰς ἰδέας καὶ ἀφιστῶσι τὴν προσοχὴν των κυρίως εἰς τὰ πρόσωπα, εἰς τοὺς πόδους, εἰς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, αὐτὰ δὲ, τὰ καθ' ἡμᾶς, ἔχουσιν ὡς ὅδαιν κυρίαν τὰς ἰδέας. Τοῦτο ἀποδοτέον κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὸ, ὅτι κατὰ τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα, προσφάτου ἔτι οὔσης τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας, αὕτη δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὸν καιρὸν νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐπαυξήνουσα τὴν ἀξίαν τῶν ἰδεῶν.

Τρεῖς εἶναι οἱ τρόποι, δ' ὧν ἐκφράζομεν τὰς ἰδέας ἡμῶν, ἢ διὰ τῆς συγγραφῆς βιβλίου, ἢ διὰ τῆς ἐκφωνήσεως λόγου, ἢ διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἔργου. Ἕκαστος τῶν τρόπων τούτων διαφέρει κατὰ τὴν ἐποχήν. Ὁ εὐκολώτερος τρόπος εἶναι ἀναντιῤῥήτως ἡ συγγραφή, διότι πρὸς τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ κάλαμος καὶ χάρτης. Ἀλλὰ πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας ἡ τύχη ἰδέας τινὸς, ἐν βιβλίῳ κατατεθειμένης, ἦτο λίαν ἀμφίβολος, καὶ ἡ ἐπιῤῥοὴ αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἦτο ἐλαχίστη, ἀφ' οὗ τὰ χειρόγραφα, σπάνια πολυδάπανα εἰς ἄκρον, ὑπὸ εὐαρίθμων μόνον ἀνεγινώσκοντο. Ἐπομένως ὁ ὀλιγώτατος οὗτος τρόπος τοῦ ἐκθέτειν τὰς ἰδέας ἀπότε ὁ ὀλιγώτερον δημοτικὸς, ὁ ὀλιγώτερον ἰσχυρός. Εὐχερέστερον ἦτο τὸ ἐκθέτειν τὰς ἰδέας διὰ τῆς ἐκφωνήσεως λόγου, ἀλλὰ τοῦτο ἀπῃτεῖτο ἀκροατήριον, καὶ διὰ νὰ ἔχῃ ἀκροατήριον ἔπρεπε ν' ἀνήκῃ εἰς ὁρισμένον τινὰ αἵρεσιν ἢ εἰς πολιτικόν τινα σύλλογον, οὐκ ὀλίγον ἐδυσχέραινε τὸ ἔργον. Ἔμενε λοιπὸν ὁ τρίτος τρόπος, ὁ διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἔργου τινὸς πράξεως· καὶ ὁ τρόπος οὗτος, ἦτο ὁ ἀστάτερος εἰς τὰ πλήθη, καθότι, ἐὰν εἴσαπαξ μὲν συγγραφὴ δὲν ἀναγνωρίζετο ἀρκούντως, ἀλλόγος ἢ δὲν ἠκούετο ἢ εὐκόλως ἐλησμονεῖτο. Ἀλλ' ὀλίγοις δέδοται τὸ ἐκθέτειν τὰς ἰδέας διὰ τοῦ τρόπου τούτου. Διὰ νὰ ἐμπλέξῃ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν δέον νὰ ἦναι μέγας ἀγητὴς ἢ βασιλεὺς, στρατηγὸς ἢ ἀρχηγὸς πολιτικῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον λίαν τοιούτους συγγραφεῖς ἔχομεν, καὶ ὁ τρίτος τρόπος εἶναι ὁ πάντων σπανιώτερος.

Πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας τὸ ἡμῶν ἦτο τὸ πᾶν, ἡ ἰδέα σχεδὸν μηδὲν, μεμονωμένη οὖσα ἤμειναν ἄγονος καὶ ἀνόνητος. Μετὰ τὴν εὕρεσιν ὅμως τῆς τυπογραφίας τὰ πράγματα ἤλλαξαν φάσιν. Χάρις εἰς αὐτὸν τρόπον τοῦ ἐκθέτειν τὰς ἰδέας διὰ τῆς συγγραφῆς ἐγένετο ὁ τὰ μᾶλλοτα συντελεστικὸς, ἢ μάλιστα ἰσχυρός. Ἡ ἰδέα, χάρις εἰς αὐτὸν τρέχει, διαδίδεται, κυκλοφορεῖ· οὔτε πολυδάπανον ἀκροατήριον χρῄζει οὔτε ἀπιφανοῦς πράξεως, περιφρουεῖ τὴν ἐξένην τούτην συνδρομήν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα ἡ ἀνάστασις αὕτη διὰ τῆς τυπογραφίας δὲν ἦτο ἔτι συντελεσθεῖσ· ἡ τυπογραφία δὲν εἶχεν ἀκόμη παραγωνίσει τὰ ἄτομα καὶ φῆρε εἰς θέασιν τὰς ἰδέας. Διὸ καὶ πάντα τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔχουσι χαρακτῆρα τοιοῦτον, ἰδιῤῥυθμον, ἥκιστα συνᾴδοντα πρὸς τὰ μνημονεύματα τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἀποτίθεται τὰς ἀρχαίας ἐκείνας σελίδας θλέποντες ἀνθρώπων ἱστάμενον ἐνώπιον ἡμῶν, αὐθάδεις αὐτὸν δρῶντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἐλλείπει ἡ ἰδέα· ἀκούομεν τρόπον τινὰ τὸν ἦχον τῆς χειρὸς του, τὸν κτύπον τῆς κεφαλῆς του, ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦμεν τὰ κινοῦντα ἐλατήρια, δὲν ἐννοοῦμεν τὰς ἰδέας του.

Τὸν πρωτότυπον τοῦτον χαρακτῆρα φέρει καὶ τὰ "Ἀπομνημονεύματα τῆς βασιλίσσης Μαργαρίτας τῆς Ναβάρρας", τὰ ὁποῖα κάτοπτρα ἀληθινὰ καὶ στερούμενα τοῦ βάθους τῶν ἡμετέρων διὰ πλείστους ὅσους λόγους τὰ μὲν ἐνδιαφέροντα, ὡς χαρακτηρίζοντα διὰ τοῦ γραμμῶν τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα, ἐπαχθῆ φυλῶν ταραχῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐρίδων ἀνθρώπων, ἐπαχθῆ πάλης θρησκευτικῆς πεισματώδους καὶ καταστρεπτικῆς.

Ἐν τῷ ἑπομένῳ τεύχει θέλομεν δώσει τὸ τομον ἀνάλυσιν τῶν ἀπομνημονευμάτων τούτων.

(ἀκολουθεῖ.)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

Φιλολογικαὶ εἰκόνες. Πρὸ τεσσάρων ἑβδομάδων ἐξεδόθη ἐν Ἰταλίᾳ βιβλίον σπουδαῖον ὑπὸ τὸν τίτλον "Εἰκόνες φιλολογικαὶ (Ritratti letterarii). Συγγραφεὺς αὐτοῦ εἶναι ὁ γνωστὸς Ἐδμόνδος DE AMICIS, ᾧ ὀφείλεται μεταξὺ ἄλλων καὶ ἡ γλαφυρωτάτη περιγραφὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἧς περικοπὰς ἐδημοσιεύσαμεν ἐν φράσει ἔν τισι προηγουμένοις τεύχεσι τοῦ Ἑσπέρου". Αἱ φιλολογικαὶ εἰκόνες τοῦ DE AMICIS εἶναι αἱ τῶν Γάλλων AUGIER, ΑΛ. DUMAS (υἱοῦ), DEROULÈDE, A. DAUDET, ZOLA καὶ COQUELIN, τοῦ γνωστοῦ ἠθοποιοῦ. Ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ τελευταίου τούτου ἀναγινώσκομεν τὴν ἑξῆς περικοπὴν, ἥτις σήμερον μεγάλην ἔχει σημασίαν. "Ὁ Γαμβέττας, λέγει ὁ DE AMICIS, εἶναι ὁ ἐπιστήθιος φίλος τοῦ COQUELIN, μεθ' οὗ προγευματίζει ἀνὰ πᾶσαν Κυριακὴν· μετὰ τὸ πρόγευμα ἐλκεῖ τὸν φίλον μετὰ τοῦ ἀκροατηρίου ἔπρεπε ν' ἀνήκῃ εἰς ὁρισμένον τινὰ αἵρεσιν ἢ εἰς πολιτικόν τινα σύλλογον, ἀλλὰ οὐκ ὀλίγον ἐδυσχέραινε τὸ ἔργον. Ἔμενε λοιπὸν ὁ τρίτος τρόπος, ὁ διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἔργου τινὸς πράξεως· καὶ ὁ τρόπος οὗτος, ἦτο ὁ ἀστάτερος εἰς τὰ πλήθη, καθότι, ἐὰν εἴσαπαξ μὲν συγγραφὴ δὲν ἀναγνωρίζετο ἀρκούντως, ἀλλόγος ἢ δὲν ἠκούετο ἢ εὐκόλως ἐλησμονεῖτο. Ἀλλ' ὀλίγοις δέδοται τὸ ἐκθέτειν τὰς ἰδέας διὰ τοῦ τρόπου τούτου. Διὰ νὰ ἐμπλέξῃ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν δέον νὰ ἦναι μέγας ἀγητὴς ἢ βασιλεὺς, στρατηγὸς ἢ ἀρχηγὸς πολιτικῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον λίαν τοιούτους συγγραφεῖς ἔχομεν, καὶ ὁ τρίτος τρόπος εἶναι ὁ πάντων σπανιώτερος.

Πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας τὸ ἡμῶν ἦτο τὸ πᾶν, ἡ ἰδέα σχεδὸν μηδὲν, μεμονωμένη οὖσα ἤμειναν ἄγονος καὶ ἀνόνητος. Μετὰ τὴν εὕρεσιν ὅμως τῆς τυπογραφίας τὰ πράγματα ἤλλαξαν φάσιν. Χάρις εἰς αὐτὸν τρόπον τοῦ ἐκθέτειν τὰς ἰδέας διὰ τῆς συγγραφῆς ἐγένετο ὁ τὰ μᾶλλοτα συντελεστικὸς, ἢ μάλιστα ἰσχυρός. Ἡ ἰδέα, χάρις εἰς αὐτὸν τρέχει, διαδίδεται, κυκλοφορεῖ· οὔτε πολυδάπανον ἀκροατήριον χρῄζει οὔτε ἀπιφανοῦς πράξεως, περιφρουεῖ τὴν ἐξένην ταύτην συνδρομήν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα ἡ ἀνάστασις αὕτη διὰ τῆς τυπογραφίας δὲν ἦτο ἔτι συντελεσθεῖσ· ἡ τυπογραφία δὲν εἶχεν ἀκόμη παραγωνίσει τὰ ἄτομα καὶ φῆρε εἰς θέασιν τὰς ἰδέας. Διὸ καὶ πάντα τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔχουσι χαρακτῆρα τοιοῦτον, ἰδιῤῥυθμον, ἥκιστα συνᾴδοντα πρὸς τὰ μνημονεύματα τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἀποτίθεται τὰς ἀρχαίας ἐκείνας σελίδας θλέποντες ἀνθρώπων ἱστάμενον ἐνώπιον ἡμῶν, αὐθάδεις αὐτὸν δρῶντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ἐλλείπει ἡ ἰδέα· ἀκούομεν τρόπον τινὰ τὸν ἦχον τῆς χειρὸς του, τὸν κτύπον τῆς κεφαλῆς του, ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦμεν τὰ κινοῦντα ἐλατήρια, δὲν ἐννοοῦμεν τὰς ἰδέας του.

Τὸν πρωτότυπον τοῦτον χαρακτῆρα φέρει καὶ τὰ "Ἀπομνημονεύματα τῆς βασιλίσσης Μαργαρίτας τῆς Ναβάρρας", τὰ ὁποῖα κάτοπτρα ἀληθινὰ καὶ στερούμενα τοῦ βάθους τῶν ἡμετέρων διὰ πλείστους ὅσους λόγους τὰ μὲν ἐνδιαφέροντα, ὡς χαρακτηρίζοντα διὰ τοῦ γραμμῶν τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα, ἐπαχθῆ φυλῶν ταραχῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐρίδων ἀνθρώπων, ἐπαχθῆ πάλης θρησκευτικῆς πεισματώδους καὶ καταστρεπτικῆς.

Ἐν τῷ ἑπομένῳ τεύχει θέλομεν δώσει τὸ τομον ἀνάλυσιν τῶν ἀπομνημονευμάτων τούτων.

(ἀκολουθεῖ.)

ἔλαβον μέρος 200 ἑταιρίαι καὶ σύλλογοι. Ὁ CONSCIENCE, γεννηθεὶς ἐν Ἀμβέρσῃ, ἄγει σήμερον τὸ 69ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ διακρίνονται διὰ τὴν ἠθικὴν τάσιν καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν περιγραφῶν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς Ἀμβέρσης ἀπεφάσισε νὰ ἐγείρῃ ἀνδριάντα τοῦ δημοφιλοῦς συγγραφέως, ζῶντος ἔτι, ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν Ἰησουϊτῶν, ἥτις θέλει μετονομασθῆ πλατεῖα CONSCIENCE. Ἐπὶ δὲ τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ ἐγεννήθη ὁ CONSCIENCE, ἐστήθη πλάξ ἐνεπίγραφος. Τοιούτων τιμῶν ἐν τῷ εἴῳ δὲν ἠξιώθη ἀκόμη οὐδεὶς, ἐκτὸς τοῦ Βίκτωρος Οὐγὼ ἐν Παρισίοις.

Μετ' οὐ πολὺ πρόκειται νὰ συγκροτηθῇ ἐν Παρισίοις σύνοδος ἅλων τῶν γαλλικῶν Ἑταιριῶν τῆς Ἀλληλοβοηθείας. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐν τέλει τοῦ ἔτους 1879 ὑπῆρχον 6515 τοιαῦται ἑταιρίαι, ὧν αἱ 4155 ἐγκεκριμέναι, αἱ δὲ 1910 ἐπιτετραμμέναι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν αὐτῶν ἀνῆρχετο εἰς ἓν ἑκατομμύριον, ἐν οἷς 100 χιλ. γυναικῶν. Τῷ 1879 τὰ κεφάλαια τῶν ἑταιριῶν τούτων συνεποσοῦντο εἰς 90 ἑκατομ. φράγκων.

Ἐν ἔτει 1880 οἱ σιδηρόδρομοι τῆς Γαλλίας ἐξέδωκαν 149 ἑκατομμύρια εἰσητηρίων, ἐξ ὧν 11 ἑκατ. πρώτης, 42 ἑκατομ. δευτέρας καὶ 86 ἑκατομ. τρίτης τάξεως. Τὰ συμβάντα δυστυχήματα ἦσαν ὀλιγώτερα τῶν τοῦ προλαβόντος ἔτους, κατὰ μέσον ὅρον ἤρχετο εἰς πεφωνευμένος μεταξὺ 7 ἑκατομ. ἐπιβατῶν, καὶ εἰς πληγωμένος μεταξὺ 350 χιλ. ἐπιβατῶν.

Ἀνδριὰς Ἀλεξάνδρου Β'. Ἐν Μόσχᾳ προσκηρύχθη ἀσχάτως διαγωνισμὸς διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ δολοφονηθέντος αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Β', ὅστις μέλλει νὰ στηθῇ ἐν τῷ Κρεμλίνῳ. Τὰ τέσσαρα πρωτεύοντα σχέδια, ὧν ἡ ἐκτέλεσις δέον νὰ μὴ ὑπερβῇ τὸ ἓν ἑκατομμύριον ρουβλίων, θέλουσι βραβευθῆ διὰ ἕξ, τεσσάρων, τριῶν καὶ δύο χιλιάδων ρουβλίων. Εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον εἶσι δεκτοὶ καὶ ξένοι τεχνῖται. Μέχρι τῆς 30 Αὐγούστου 1882 πρέπει νὰ ὑποβληθῶσι τὰ σχέδια.

Καὶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως Τεργέστης προεκήρυξε διὰ τὸν Νοέμβριον 1882 διαγώνισμα "Περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς στατιστικῆς τῆς Τεργέστης". Τὸ βραβεῖον εἶναι 630 φιορινίων. Ἡ διατριβὴ δέον νὰ περιλάβῃ 12 τοὐλάχιστον τυπογραφικὰ φύλλα εἰς σχῆμα 8ον. Τὰ χειρόγραφα θέλουσιν ὑποβληθῆ εἰς τὴν κρίαν τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν τῶν Μεδιολάνων ἢ τῆς Βενετίας.

Σεισμὸς ἐν Ἰταλίᾳ. Καταστρεπτικὸς σεισμὸς συνέβη κατ' αὐτὰς ἐν Ὀρσόνῃ, κωμοπόλει τῆς ἐπαρχίας τῶν Ἀβρούτσων ἐν Ἰταλίᾳ. Χίλιοι περίπου οἰκίαι κατέπεσον, πλέον τῶν 6 χιλιάδων ἀνθρώπων, τὸ 1/5 τοῦ πληθυσμοῦ, μένουσιν ἄστεγοι. Τόσον ἰσχυρὸς ἦτο ὁ σεισμὸς, ὥστε καὶ τὰ ἐκεῖ εὑρισκόμενα κυκλώπεια τείχη διερράγησαν. Ἀναλόγως τῆς καταστροφῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων εἶναι μικρὸς, ἀλλ' ἡ δυστυχία εἶναι μεγάλη. Ἐγκύκλιός τις τοῦ δημαρχικοῦ παρέδρου τῆς κωμοπόλεως λέγει, ὅτι ἐὰν ἡ φιλανθρωπία δὲν σπεύσῃ εἰς περίθαλψιν τῶν δυστυχῶν κατοίκων, οἱ πλεῖστοι αὐτῶν θέλουσιν ἀποθνήσει ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης.

Θίασος μελοδραματικὸς ἐν περιοδείᾳ. Θίασος μελοδραματικὸς γαλλικὸς προτίθεται νὰ περιέλθῃ τὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν, τὴν Ἰαπωνίαν καὶ τὴν Αὐστραλίαν. Ἴδοὺ τὸ περίεργον δρομολόγιον τοῦ θιάσου τούτου· Σαϊγὼν, Χὸγκ-Κὸγκ, Σάγγαϊ, Γιοκοχάμα, Γέδδω, Μελβούρνη, Σίδνεϋ, Μανίλλα, Βατάβια, Σουμάτρα, Σεϋλάνη, Καλκοῦττα, Βομβάη, Πονδιαστρῆ, Μαδρᾶς, Σανδεραγάρ, Καρικάλη. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου γαλλική τις ἐφημερὶς παρατηρεῖ. Ἡ Γαλλία πρέπει πάντοτε νὰ περιφέρῃ τι ἀνὰ τὸν κόσμον, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα ἦσαν αἱ Ἀθῆναι ἀρχαὶ τοῦ 1789, σήμερον δὲ τὸ ἐλαφρὸν μελόδραμα. Ἀλλὰ πόσον ἀπέχομεν ἀπὸ τῆς ἀμάξης τοῦ Θέσπιδος, ὅστις μετεκόμιζε διὰ τῶν πεδιάδων τὴν Ἀττικὴν τοὺς διὰ τραγῳδίας οἶνου βεβαμμένους ἠθοποιούς του.

Βελτίωσις ἐν τῇ ναυπηγίᾳ. Σπουδαία βελτίωσις ἐγένετο πρό τινος ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸς προφύλαξιν τῶν σιδηρῶν καὶ χαλυβδίνων σκαφῶν τῶν πλοίων ἀπὸ τῶν προσκολλωμένων εἰς αὐτὰ κογχυλίων καὶ θαλασσίων φυκίων. Ἐπὶ τῶν σκαφῶν προετοιμάζονται εἰς ἀπόστασιν 30 ὀφεκατομέτρων λεῖαι στρογγύλαι ἐπιφάνειαι 2½ ὀφεκατομ. διαμέτρου, ἐφ' ὧν προσαρμόζονται μικραὶ πλάκες ἐκ ψευδαργύρου διά τινος μεταλλικῆς σκευασίας. Οὕτως ὁλόκληρον τὸ σκάφος καλύπτεται ὑπὸ στρώματος ψευδαργύρου, τὸ ὁποῖον θερμαίνεται δι' ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος, τὸ δὲ θαλάσσιον ὕδωρ, τὸ εἰσχωροῦν μεταξὺ τοῦ στρώματος τούτου καὶ τοῦ σιδήρου, παράγει ὁμοῦ μετὰ τῶν δύο μετάλλων μικρὰ γαλβανικὰ ῥεύματα, ἐξ ὧν ὁ μὲν ψευδάργυρος ἐλαφρῶς ἀπηρᾶζεται, ὁ δὲ σίδηρος προφυλάττεται. Διὰ δὲ τῆς χημικῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ ψευδαργύρου τὰ προσκολλώμενα κογχύλια καὶ χόρτα ἀποσυνθοῦνται.

Ὁ νέος δήμαρχος τοῦ Λονδίνου. Ὁ δημαρχικὸς πάρεδρος ELLIS ἐξελέχθη λόρδος δήμαρχος τοῦ ἄστεος τοῦ Λονδίνου διὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Κυρίως ἡ πόλις τοῦ Λονδίνου δὲν ἔχει δήμαρχον, ἀλλὰ μόνον τὸ ἄστυ (City). Τὸ Λονδίνον εἶναι μεγάλη συγκέντρωσις 4 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, εἶναι ἡ πρωτεύουσα, ἡ μητρόπολις τοῦ Ἀγγλικοῦ κράτους, περιλαμβάνει δὲ τὸ ἄστυ, οὗ τὸ ἐμβαδὸν δὲν ὑπερβαίνει τὰ 290 πλέθρα καὶ ὁ πληθυσμὸς τὰς 80 χιλιάδας. Κατ' ἔτος, τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ, γίνεται ἡ ἐκλογὴ τοῦ δημάρχου, ὅστις ἐπὶ ἓν ἔτος εἶναι βασιλεὺς τοῦ ἄστεος. Ἄλλοτε ὁ δήμαρχος οὗτος εἶχε δικαιοδοσίαν λίαν εὐρεῖαν, μάλιστα καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ πολῖται ἠναγκάζοντο νὰ ὑπερασπίζω

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ CANAL-STR. 3. LEIPZIG.

ΚΑΚΑΟΝ ΤΟΥ ΒΑΡΩΝΟΥ ΛΗΒΙΓ
(LIEBIG).

Εὕρηται παρ' ἅπασι τοῖς φαρμακείοις καὶ παντοπωλείοις τοῦ Κόσμου.

Für Familien und Lesecirkel, Bibliotheken, Hotels, Cafés und Restaurationen.

Illustrirte Zeitung

Probe-Nummern gratis und franco.

Abonnements-Preis vierteljährlich 6 Mark. — Zu beziehen durch alle Buchhandlungen und Postanstalten.

Expedition der Illustrirten Zeitung in Leipzig.

Zu beziehen durch alle Buchhandlungen:

Polychrome Meisterwerke
der monumentalen Kunst in Italien.
Herausgegeben von Kenseth H. Köhler in Dresden.
in Prachtband 250 M. Ein Blatt ohngefähr 3 M.
Ein künstlerisch ausgeführtes Prachtwerk in Farbendruck, in ausserst getreuer Wiedergabe 12 der farbenprächtigsten Monumente Italiens (Sixtin. Kapelle, Raffael'sche Loggien, Peterskirche in Rom, Saal des Dogenpalastes in Venedig, Bibliothek in Siena, Dom von Orvieto etc.) umfassend.

Leipzig. Baumgärtners Buchhandlung.

Ο ΕΚΑΤΟΓΓΡΑΦΟΣ

ἀναστυπόνει 50 μέχρι 150 αἰς καὶ διὰ μελάνης καὶ διὰ τῶν ποικιλωτέρων χρωμάτων (Haber μετάλλια ἀξίας). Διά πλειοτέρας πληροφορίας καὶ δείγματα ἀπευθυντέον εἰς τὸ

γραφεῖον τοῦ Ἑκατογγράφου
(Λονδῖνον. 135 Cheapside) ἢ πρὸς τοὺς Κους ἀδελφοὺς Μαφκου εἰς Ἀθήνας.

THE HEKTOGRAPH

(ὁ Ἑκατόγγραφος) is still unrivalled for obtaining 50 to 150 Duplicates in indelible black and various coloured inks. (Haber's Prize medals.) Write for particulars and specimen,

Hektograph Depot 135 Cheapside.
London, or Messrs Marino Broth. — Athen.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Ο ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ ΤΥΠΩΤΗΣ
(ΠΡΟΝΟΜΙΟΝ ΥΙΓ' ΑΡ. 14120)

εἶναι τὸ μόνον προνομιοῦχον ἐκτυπωτικὸν ἐργαλεῖον διὰ τυπωτικῆς μελάνης.

Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο παράγει διὰ ἑφτᾶς ὅλου καὶ ἄνευ πιέσεως ὑπερμέγιστον ἀγχεδὸν ἀριθμὸν ἀντιγράφων, μιᾶς φορᾶς (ἢ καὶ ποικιλοχρόων), ἀνεξαλείπτων ἀντιτύπων, τὰ ὁποῖα καὶ ἰδιαιτέρως ἀποστελλόμενα χαίρουσι τὸν ἐκπεσμὸν εἰς τὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

Ὁ στιγμιαῖος τυπωτὴς ὑπερτερεῖ ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτυπωτικῶν ἐργαλείων, οἷον· αὐτοσχεδίων πιεστηρίων, πολυγράφων κ. τ. τ., ὁμοιάζει τὸ αὐτογραφικὸν πιεστήριον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τῶν ἀντιτύπων καὶ ὑπερτερεῖ αὐτοῦ κατὰ τὴν ζωηρότητα τῶν ἀντιτύπων, κατὰ τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν συγκαταβατικὴν τιμήν. Τιμαὶ τῶν ἐργαλείων μὲ δύο πλάκας τυπωτικάς·

Ἀρ. 1. 2|52 ἑκατοστ. φλωρίνια αὐστρ. 9.
- 2. 28.40 - - - 12.
- 3. 40|50 - - - 18.

συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς συσκευασίας καὶ περιδόσεως.

Προγράμματα, ἀποδεικτικά, δείγματα πρωτότυπα κ. τ. λ. ἀποστέλλονται τάχιστα δωρεὰν καὶ ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν.

Κιοσενβαβα ἐν Βοημία.

Steuer & Dammann.

ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ.

Ἀντὶ 16 μαρκῶν (= 20 φράγκων) πωλεῖ πολυτελῆ συσκευὴν τραπέζης, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐκόστιζεν 80 μάρκας, καὶ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὑπολας (περιεχούσης 14 λ. ἀργύρου) παρέχει ἐγγύησιν εἰκοσαετῆ, ἤτοι·

6 μαχαίρια τῆς τραπέζης,
6 περώνια μονοκόμματα,
6 κοχλιάρια τῆς σούπας,
6 στηρίγματα μαχαιρῶν,
12 κοχλιάρια τοῦ καφέ,
6 ἀυοδόχας,
6 κοχλιάρια τῶν ὠῶν,
6 μικροὺς δίσκους,
2 κοχλιάρια μεγάλα τῆς σούπας,
2 μεγάλα κηροπήγια,
1 ζωχαροθήκην καὶ πιπεροθήκην,
1 τρυκητὸν διὰ τὸ τέϊον.

Τὰ 60 ταῦτα τεμάχια, λαμπρᾶς κατασκευῆς, κοστίζουσι ὅλα ὁμοῦ 16 μόνον μάρκας. Παραγγελίαι ἐκτελοῦνται ἐπὶ ἀποστολῇ τοῦ ποσοῦ τούτου ὑπὸ τοῦ

Κυρίου A. L. Guttmann.
Wien I. Fleischermarkt 6.

Haasenstein & Vogler.

Γραφεῖον δημοσιεύσεων
ΕΝ ΛΕΙΠΣΙΑ,
καὶ ἐν ταῖς σημαντικωτέραις πόλεσι τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Ἑλβετίας.
ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΟΤΕΡΟΝ
πάντων τῶν γραφείων τοιούτου εἴδους. Ταχίστη ἐκτέλεσις πάσης παραγγελίας ἐπ' ὅλας τὰς ἐφημερίδας τοῦ κόσμου καθ' ὡρισμένην διατίμησιν.
ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΣΙΣ ΕΠΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ.

Soeben erschien und ist durch alle Postanstalten des **Weltpostvereins** für das **Vierteljahrs-Abonnement** von **1 Mark** zu beziehen:

WELTPOST. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ.
Blätter
für deutsche Auswanderung, Colonisation und Weltverkehr.
1. Heft.

Neue illustrirte volksthümliche Monatsschrift zur Unterhaltung und Belehrung.

Herausgeber: *Richard Lesser*, Leipzig. — **Mitarbeiter u. A.:** *Dr. E. Beyer*, Stuttgart. — Oberst *Otto von Corvin*, Leipzig. — *Hans Friedesamen*, Leipzig. — Pastor *Dr. Grundemann*, Mörz. — *Ernst Haynel*, Leipzig. — *Max Horwitz*, Berlin. — *Dr. J. Pervanoglu*, Leipzig. — Ministerialrath *Dr. Karl von Scherzer*. — *Ernst von Weber*, Dresden. — *A. Woldt*, Berlin. — Hofrath *Dr. von Zoller*, Stuttgart etc.

Inhalt: *Garfield*, Präsident der Vereinigten Staaten (mit Bild). — *Der Auswanderungsstrom* von der Heimath bis New-York (enthaltend wichtige Winke u. Rathschläge für Auswanderer). — *Weltverkehr*. — *Religionsfreiheit und Religionsfrieden* in den Verein. Staaten. — *Die Deutschen in Griechenland*. — *Amerikanische Städtebilder I:* St. Louis (mit Bild). — Echo aus allen Welttheilen. — Weltmarkt etc. etc.

Durch alle Buchhandlungen zu beziehen und direct vom
Weltpost-Verlag, Leipzig.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Γνωστοποιοῦμεν εἰς τοὺς βουλομένους νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ τοῦ "Ἑσπέρου", ὅτι κατὰ συνεννόησιν μεταξὺ τῆς διευθύνσεως αὐτοῦ καὶ τῆς γενικῆς διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν Ταχυδρομείων, δύνανται νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ καταβάλλοντες κατ' εὐθεῖαν τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν καὶ εἰς τὰ οἰκεῖα ταχυδρομικὰ γραφεῖα. Ἐπὶ δὲ τῇ εἰδοποιήσει τῆς καταβληθείσης πληρωμῆς θέλουσιν ἀποστέλλεσθαι αὐτοῖς τακτικῶς τὰ ἐκδιδόμενα τεύχη.

ΚΑΛΑΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ζητεῖται ὡς Γενικὸς πράκτωρ Κύριος ἔμπειρος καὶ ἀπόλυτος στάσεις ἔχων, ὅστις διὰ τὰς ἐκτεταμένας αὐτοῦ σχέσεις μὲ διευθύνσεις σιδηροδρόμων, μὲ κατασκευαστὰς μηχανῶν, μὲ ὁδραυλικοὺς μηχανικοὺς, μὲ ἐργοστάσια σιδηρομικῶν ἁμαξῶν (βαγονίων) κ. τ. τ. νὰ ἠμπορῇ εἰς θέσιν νὰ εἰσάξῃ ἀποτελεσματικῶς λύτιμον μέταλλον πρὸ μικροῦ ἀνακαλυφθέν, τὸ ὁποῖον ὑπερβάλλει κατὰ πολὺ τὰ μέταλλον, ἐξ οὗ κατασκευάζονται τὰ πυροβόλα. Ἡ ἐγκατάστασις πρακτορείων εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῆς χώρας ἀφίεται εἰς τὸν γενικὸν πράκτορα.

Μόνον ἐκείνους παρακαλοῦμεν νὰ παρουσιασθῶσιν, οἵτινες δύνανται νὰ δίδωσι ἀποχρώσας ἐγγυήσεις περὶ ἐκτεταμένων σχέσεων μὲ τὰ ἄνω ῥηθέντα ἐργοστάσια καὶ καταστήματα καὶ περὶ ἀκριβοῦς τοῦ εἴδους τούτου γνώσεως.

Αἱ προτάσεις ἀπευθυνθήσαν ὑπὸ τὰ στοιχεῖα **IC B 8203** εἰς τὸ ἐν Λειψίᾳ πρακτορεῖον εἰδοποιήσεων τοῦ **Rudolph Mosse**.

Μόνον εἰς γερμανικὰς ἢ εἰς ἀγγλικὰς ἐπιστολὰς δίδεται ἀπάντησις.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Γνωστοποιοῦμεν τοῖς ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ Κυρίοις συνδρομηταῖς τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ, ὅτι ἡ ἐπιστασία τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἀνετέθη τῷ Κυρίῳ Δημητρίῳ Ἀ. Κορομηλᾷ.

Ἡ ἐν ΑΙΓΥΠΤΩι ἐπιστασία τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ ἀνετέθη τῷ ἐν ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑι Κυρίῳ ΠΕΤΡΩι ΣΑΡΑΝΤΗ (Βιβλιοπωλεῖον "ὁ Φοῖνιξ").

Ἡ ἐν ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗι ἐπιστασία τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ ἀνετέθη τῷ βιβλιοπώλῃ Κυρίῳ S. GRASSO.

Ἐν ΙΒΡΑΙΑΙ ἡ ἐπιστασία τοῦ ΕΣΠΕΡΟΥ ἀνετέθη τῷ Κυρίῳ ΙΩΑΝΝΗι Α. ΒΟΣΚΩΦ Γενικῷ πράκτορι τῶν Γαλλικῶν Διαπορθμεύσεων (Messagéries maritimes).

Ἡ ἐπιστασία τοῦ "ΕΣΠΕΡΟΥ" ἐν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ἀνετέθη τῷ Κυρίῳ ΙΩΑΝΝΗι ΠΑΠΑΔΗι βιβλιοπώλῃ ἐν ὁδῷ Πέρα, ἀρ. 458.

Συντάκτης· Δρ. Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑι. CANAL-STR. 3.
Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῳ καὶ Λειψίᾳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.